

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XVIII. ročník ● 6-7/2025

O B S A H

nad obrazmi 4
MODLITBA ZA ÚRODU
R. Nagypal

rozhovor 6
VERIACI NA 2 STRANÁCH
ATLANTIKU...
R. Ruskan/ E. Mihočová

téma 10
KULTÚRA V CIRKVI
(Z KONFERENCIE CB)
J. Institoris, M. Mitana

z histórie 19
DETI SÚ AKO KVETY
S. Jurčo

wycliffe 22
DÔLEŽITEJŠIE AKO ŽATVA
J. Tomašovský

aktuálne z histórie 24
KDE JE PES ZAKOPANÝ...
Š. Markuš

pozdrav spod Kriváňa 27
SLUŽIŤ DOBROM
J. Stupka

fotouvaha 28
DETI
A. Č. Tipulová

spod orecha 30
BOJ O „KULTÚRNE“
DEDIČSTVO...?
B. Piatko

RELAX 31

POMÔŽME ZACHRÁNIŤ MÚZEUM SESTIER ROYOVÝCH

Zriaďovateľom múzea je OZ Sluha. Naše múzeum patrí medzi menšie zariadenia, kde pracujú dobrovoľníci a občas brigádnik na dohodu. Našími témami sú život a dielo sestier Márie a Kristíny Royových, ich rodina, hnutie Modrý kríž a evanjelické cirkvi na Slovensku. Takisto nás zaujímajú regionálne dejiny a prebudené hnutia v strednej Európe, pretože priamo ohrievajú ostatné témy.

Na to, aby sme mohli naplno rozvíjať múzeum a odborne sprevádzať návštevy je potrebný platený zamestnanec, ktorý by mal dostatok času venovať sa všetkým aktivitám naplno. Preto sa obraciam s prosbou na vás, ktorých zaujíma naša história a záleží vám na udržaní duchovného dedičstva Royových pre ďalšie generácie. Okrem príležitostných darov hľadáme podporovateľov, ktorí by sa zaviazali pravidelne prispievať na túto službu.

PRAVIDELNÁ PODPORA:

20 €, 50 €, 100 €, 200 €, dobrovoľný príspevok.

Číslo účtu / IBAN: SK44 1111 0000 0010 1561 9003

Pozn. pre príjemcu: Samuel Jurčo
Pravidelní podporovatelia od nás dostanú malý darček a Infolist o našej činnosti.

Ak Vás to zaujalo a oslovilo, prípadne máte ďalšie otázky, môžete ma kontaktovať na:

e-mail: s.jurco@gmail.com

tel.: +421 908 656 738,

www.divadlosluha.sk/muzeum

www.youtube.com/@muzeum_royovych

Facebook: Muzeum MK Roy

Web Múzea

Online platba

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej, ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2025

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó
Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 18. 6. 2025 **Tlač:** Alfa print, Martin

Prvá strana obálky: J. Institoris: Koncerencia CB

EV: 2670/08

ISSN: 1337-6985

SME ČUDNÍ?

Nedávno sa syn vrátil zo školy a rozprával, akú mal so spolužiakmi debatu o rodičoch. Samozrejme došli na pretras aj rôzne domáce povinnosti a tiež obmedzenia, najmä na používanie mobilu a počítača, ktorým je – na rozdiel od svojich spolužiakov – doma vystavený. Spolužiaci to uzavreli s tým, že my, jeho rodičia, sme čudní. Vo mne to vyvolalo spomienku na inú udalosť, keď som raz viezol v aute dvoch kresťanských priateľov. Na jednom mieste mi jeden z nich zrazu hovorí: „Tu spomal, tu často merajú!“ Ja na to: „Ale veď ja nejdem viac, ako je tu povolené!“ „Jáj, som zabudol, že ty si ten čudný, čo dodržiava rýchlosť!“ A obidvaja sa začali dobromyseľne smiať a pridali zopár tipov o tom, aký som ja neškodný blázon.

Pridám ešte jeden čriepok zo súkromného života. Každé Vianoce píšem pre svojich priateľov okružný list, kde sa snažím popísať a zhodnotiť uplynulý rok. Píšem o nás rodičoch i deťoch, radoostiach i trápeniach a píšem tiež o našom zborovom živote ako prirodzenej súčasti nášho života, aj keď to posielam aj neveriacim ľuďom. Viacerí moji priatelia odpovedajú na to podobným spôsobom, teda listom zhŕňajúcim končiaci rok. Ale v posledných rokoch začínam cítiť zmenu v obsahu týchto listov, ktoré dostávam od kresťanov (našťastie nie všetkých): začínajú sa meniť na prehľad majetkových ziskov a exotických dovolení a duchovné témy miznú. Predtým to tak nebolo, skladba tém bola dosť iná. Zdá sa, že začínam byť so svojimi listami čudný.

A tak si kladiem otázku: prečo a čím som čudný? Čím sa vlastne my kresťania líšime od sveta, od neveriacich ľudí? A čím by sme sa mali líšiť? Pán Ježiš v kázni na vrchu hovorí svojim učeníkom veľmi jasne: *Ak nebude vaša spravodlivosť hojnejšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizeov, nevojdete nikdy do nebeského kráľovstva.* To nepochybne znamená, že by sme sa mali od svojho okolia líšiť, a to dosť podstatne. Ak na našom živote a životnom štýle nie je nič nápadné, nič jasne odlišujúce nás od druhých, nemôžeme sa čudovať, že sa nám nedarí svet osloviť. Svet neoslovíme ani teológiou, ani väčším prispôbením sa, čiže formou, ale vernosťou evanjeliu. Celá história cirkvi o tom hovorí. Lebo iba príklady – nie slová, nie teória – tiahnu. Je tisíc drobností, na ktorých môžeme ukazovať, že berieme Božie Slovo vážne. Že hľadáme Božiu slávu a nie svoju. Že hľadáme prospech všetkých a nie iba svoj vlastný. Že majetok, zážitky, pôžitky ani postavenie nie sú naším životným cieľom. Že nechceme zarobiť nepoctivo. Že dodržiavame pravidlá, aj keď sa nikto nepozera, a aj vtedy, keď je nám to na škodu. Že vieme priznať svoju vinu. Že sa dáme napomenúť. Že vieme odpustiť, naozaj, zo srdca. Že naše deti nemusia dostať to najlepšie, lebo to najlepšie patrí Pánu Bohu. Že dobrý duchovný vývoj detí je nám drahší ako ich kariéra. A tak ďalej. Cítite tú čudnosť v očiach sveta? Sme takto čudní?

Leto býva príležitosťou prerušiť uponáhľaný rytmus bežného pracovného života a mať čas aj na niečo iné. Dá sa to využiť na všeličo; práve tak na podporu rodinných vzťahov, ako aj na vyrovnanie sa susedovi v exotických zážitkoch. A tak si položíme otázku: smie nám Pán Boh ešte hovoriť do našej dovolenky? Budeme opäť čudní? ■

IVAN ŽEŽULA,
CB Košice

STÍLPČEK:

MODLITBA ZA ÚRODU

RICHARD NAGYPAL

VÝKRIK DO TMY

Keď som kedysi dopísal stĺpček o najstručnejších dejinách Zeme, požiadal som manželku o „privátnu recenziu“. Tá recenzia bola stručná:

„Žiaľ, je to pravda, ale je to opäť iba výkrik do tmy. A ľudia nechcú výkriky do tmy, ľudia chcú riešenie ...“

Tým vystihla podstatu nášho najväčšieho problému: ľudia chcú riešenie, ale od iných. Ako by seba nepovažovali za kompetentných riešiť spoločenské problémy. A sú ochotní podriaďiť sa politikom, ktorí sa tvária, že problém vedia vyriešiť.

Avšak riešenie nie je v silách jedinca, ani v silách malej skupiny. I keby to boli najchytrejší ľudia na svete. Na riešenie sa musia podieľať všetci. Alebo presnejšie: na riešení sa musí podieľať rozhodujúca časť spoločnosti.

Riešenie bude možné vtedy, keď viac ako polovica ľudí bude schopná a ochotná rozoznať lož od pravdy, až vtedy, keď väčšina ľudí bude prekážať, že do riadiacich funkcií sa dosadzujú ľudia nie podľa ich schopností, ale podľa ich straníckej príslušnosti. Až potom, keď nebudú súdiť sudcovia, pre ktorých je najvyššou hodnotou vôľa politikov a nie spravodlivosť. A zdôrazňujem, je jedno, či to je vôľa pravcových, ľavicových alebo iných politikov.

Pokiaľ sa tak nestane, budeme počúvať iba výkriky do tmy. A aj to iba dovtedy, kým výkriky do tmy neprehlúši krik politikov.

Ivan Turek

Pole, vidly, zemiaky, fúrik, úroda. Obraz bežného života našich predkov.

Obraz muža a ženy pracujúcich na poli, ktorí sú na konci pracovného dňa a ďakujú za úrodu. V pozadí je kostol, ktorého zvony pozastavujú prácu a pozývajú k modlitbe. Pôvodný názov obrazu „Modlitba za úrodu zemiakov,“ bol inšpirovaný autorovým detstvom. Scéna sa odohráva na skutočnom mieste, v Barbizone, vo Francúzku (kostol je v dedine Chailly-en-Bière). Jean-François Millet bol známy svojimi častými maľbami bežného života roľníkov. Raz napísal, že nápad na tento obraz mal korene v jeho detstve. „Pamätám si na to, ako naša babička vždy, keď pri práci na poli v diaľke počula kostolné zvony, pozastavila svoju prácu a modlila sa.“

Nikdy nevieme, akú stopu môžu v druhých ľuďoch zanechať drobné zvyky, prejavy lásky alebo rozhovory. Niektoré navždy ostanú v srdciach ľudí, s ktorými sa stretávame. Zanechávajú tak stopy lásky všade kam pôjdeš. Nikdy nepodceňuj moc malých skutkov. „Buď verný v malých veciach, lebo v nich je ukrytá tvoja sila“, hovorievala Matka Tereza. Jednoduchý zvyk starej ženy modliť sa počas vyhrávania kostolných zvonov, viedol jej vnuka k inšpirovaniu jednej z najvýznamnejších náboženských maľieb 19. storočia (obraz bol vo Francúzku jeden z najpredávanejších).

Do tváří postavám na obraze veľmi nevidno. Sú to rodičia, ktorí pracujú, aby zabezpečili svoju rodinu? Alebo súrodenci pomáhajúci svojim rodičom? Nie je to dôležité. V ich tvárach máme vidieť tú svoju. Dôležitý je ich postoj.

Títo ľudia pracovali celý deň a teraz, pri západe slnka, odovzdávajú dielo svojich rúk do rúk Božích. V košíku pred nimi nie je veľa zemiakov. Ďakujú však za to, že majú aspoň niečo. Na obrovskom poli nie je nikto iba oni. Zdá sa, že ostatní sú už doma, pozerajú Netflix alebo komentujú najnovšie politické statusy. Títo dvaja však chceli ostať. Uvedomujú si, že zaneprázdnenosť života nesmie byť zámenkou pre zanedbávanie vzťahu s Bohom. Nie sú to workoholici, ani pasívni

modlitebníci. Nepracujú tak, že po skončení šich-ty utekajú domov. Nie sú ani na gauči s prosbou o zemiaky. Uvedomujú si, že ich úlohou je pracovať a Božou je dávať vzrast.

Pripomína to prácu v cirkvi, na Božej vinici. Môžeme si chystať kázne, mať krásne chvály, robiť dobré tábory, budovať programy a skupinky, získať učeníkov a mentorovať slabých, ale všetko je to k ničomu, ak sa Boh nedotkne srdca človeka. *My sadíme, my rozsievame, ale Boh dáva vzrast* (1Kr 3, 6).

Kostolné zvony v diaľke nám pripomínajú, že hoci sa zdá, že sú na poli sami, Boh je tam pri nich, že im nie je vzdialený, a že ich modlitbu počuje bez ohľadu na to, z akého miesta je k nemu vysielaná. Každé miesto sa môže stať miestom stretnutia s Bohom. Aj neúrodné pole vzdialené od civilizácie.

V zaneprázdnenosti života tráviť čas s Bohom nie je samozrejmosť. Možno aj ty si jedným z tých, ktorí Boha nedokážu vpustiť do svojho kalendára. Ráno nádych, večer výdych a všetko medzi tým je naháňačka za pomyselným šťastím. Millet nám pripomína, že duša má rada pomalé tempo. Že zastaviť sa a reflektovať nad svojim životom má zmysel.

Na obraze vidíme krásu obyčajného života. Žiadne celebrity pred kamerami, žiadne hnanie sa za slávou, žiadne naháňanie sa za pôžitkom, ale uvedomenie si svojho miesta vo svete, prijatie svojej role a túžba vykonať svoju prácu najlepšie, ako je to možné. Dopomôcť snahou svojich rúk k budovaniu spoločného dobra. Byť verný v malých veciach. Tolkien raz povedal, že zlo je držané na uzde malými skutkami lásky obyčajných ľudí. To, čo robíme v skrytosti, má dopad na naše okolie. Osobné rozhodnutia majú verejné následky. Naša vernosť na skrytých miestach ovplyvňuje životy druhých.

Z obrazu ide pocit pokory a vďačnosti. Práca na poli nie je ľahká. My, ktorí sme vyrastali na dedine a zbierali zemiaky, poznáme bolesť mozolnatých dlaní a ubolených krížov. V pokore prijať svoje miesto na planéte Zem, uvedomiť si svoju rolu a s vďačnosťou ju prijať, to sú obrovské lekcie sálajúce z tejto maľby.

Millet nám svojim obrazom pripomína, že Boh vidí našu vernosť na skrytých miestach, že o každom z nás vie a že je lepšie hrať malú rolu vo veľkom príbehu, ako byť hrdinom príbehu na ktorom nezáleží. ■

Zdroj: LeaderExpres

VERIACI NA OBOCH STRANÁCH ATLANTIKU ODVIEDLI DOBRÚ PRÁCU

RICHARD RUSKAN je potomkom Slovákov, ktorí sa prisťahovali do Spojených štátov amerických v minulom storočí počas Veľkej hospodárskej krízy. Príbehy svojich predkov zachytil v knihe *O ceste Slovákov (A Slovak Journey)*, ktorá vyšla v anglickom aj slovenskom vydaní. Richard a jeho manželka Paula sú členmi Luteránskeho cirkevného zboru Krista Služobníka v meste Houston v štáte Texas, ktorý finančne podporuje humanitárny projekt ECAV „Krabice požehnania“. Rozprávala sa s ním a foto EMÍLIA MIHOČOVÁ.

Každý z nás je malým ohnívom v reťazi predchádzajúcich generácií. Kto boli vaši najbližší predkovia a odkiaľ pochádzali?

Moji starí rodičia sa zoznámili v Spojených štátoch a vzali sa v roku 1911. Svoj celoživotný domov si našli v Bayonne v štáte New Jersey. Ako dieťa som tam bol veľakrát, aby som navštívil svoju starú mamu, sedem tiet a strýkov a mnohých bratrancov a sesterníc. Občas boli prítomní starší príbuzní, niektorí z nich prisťahovalci zo Slovenska.

Imigrantmi boli aj vaši starí rodičia, kde sa narodili?

Môj starý otec Andras Hruška emigroval z Čierneho nad Topľou do USA v roku 1906. Pracoval ako robotník na rôznych

stavebných projektoch ciest a mostov v oblasti New Yorku. Zomrel na zápal pľúc v roku 1929. Osobne som ho nepoznal.

Stará mama Mária Stofa sa prisťahovala z Hlinného do Spojených štátov v roku 1908. Bola to tichá, ale silná žena. Po manželovej smrti sa o rodinu starala spolu s najstarším, 17-ročným synom. Bola to éra hospodárskej krízy, takže si viem predstaviť, akú námahu a odhodlanie musela vynaložiť, aby deťom sem-tam našla prácu – leštiť topánky, predávať noviny, zametať obchody a iné. Rodina však zostala spolu. Babička si nechala rodinný dom. Môj otec a ďalší súrodenci sa naučili nevyhnutnosti tvrdej práce. Tieto hodnoty sa preniesli aj na mňa, mojich bratov a bratrancov.

Ktosi slávny raz povedal, že nikto nemôže urobiť pre malé deti to, čo starí rodičia – sypú na ich životy hviezdny prach. Aké zrníčka „hviezdného prachu“ zosypala na vnuka Richarda pracovitá stará mama Mária?

Spomínam si na to, ako varila slepačiu polievku, robila domáce rezance a piekla chlieb. Môj život však ovplyvnila aj inak. Bola veľmi nábožná, verne navštevovala nemecký luteránsky kostol v Bayonne. Aj ja sa vo svojom živote riadim Kristovým učením. V tomto období života si predstavujem najranejšie skúsenosti starej mamy – ako za mlada kráčala z Hlinného do kostola a školy v Soli. Určite mnohí poznáte tento dominantný evanjelický kostol, ktorý postavili pod nadše-

ným vedením farára Mateja Rojka a posvätili ho v roku 1801.

Do kostolných lavíc, v ktorých sedávala vaša stará mama, ste sa vrátili po deväťdesiatich rokoch.

Za akých okolností ste sa rozhodli osobne vrátiť ku koreňom a navštíviť rodisko svojich predkov?

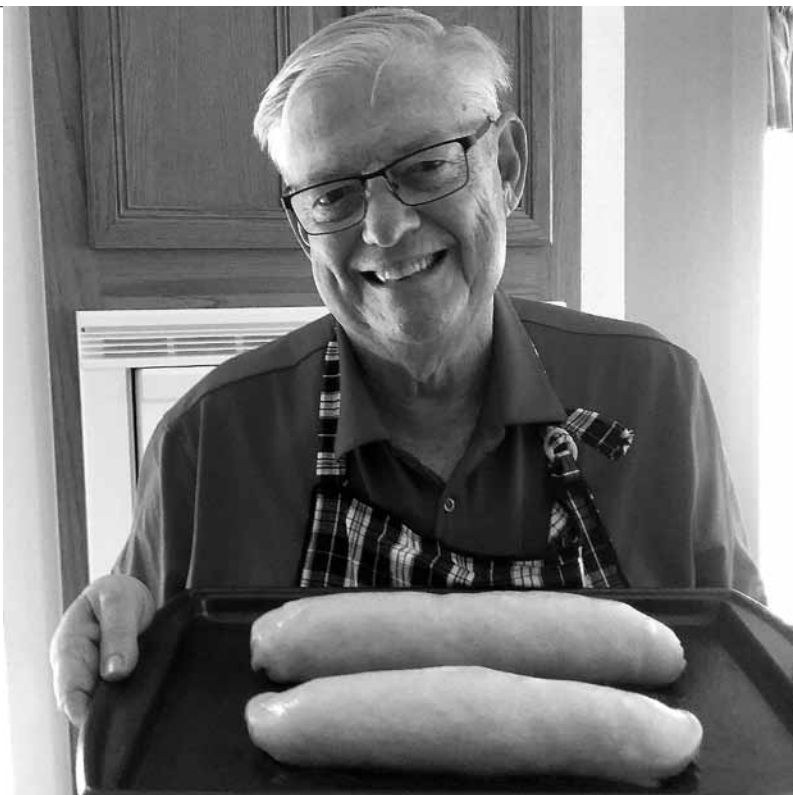
S manželkou Paulou sme sa rozhodli navštíviť Slovensko na jar 2019, predtým ako sa vydáme na plavbu po rieke z Budapešti do Holandska. V USA mám veľa bratrancov, ale žiadneho s nedávnou korešpondenciou so starou krajinou. Pri plánovaní našej návštevy som našiel dediny Čierne nad Topľou a Hlinné na mape. Bol som vybavený rodokmeňom, ktorý vytvoril môj strýko Juraj, a tiež starou 6-stranovou rodinnou históriou, ktorú pripravila Anna Stofa Yanchurek z Hlinného, bývalá učiteľka na cirkevnej škole v Soli. Nemal som však žiadne aktuálne adresy ani iné kontaktné údaje. Nebolo isté, či sa nám vôbec podarí nájsť nejakých príbuzných.

Znie to dramaticky. Aké malo vaše dobrodružstvo pokračovanie?

Zamestnali sme vodiča, sprievodcu, prekladateľa a genealóga slovenskej národnosti Juraja Čisárika. Jeho schopnosti boli rozhodujúce pre úspech našej cesty. Vyzdvihol nás na letisku v Budapešti. Vzal nás na cintoríny, na miesta posledného odpočinku mojich predkov. A tiež do cirkevných zborov, kde nás duchovní nasmerovali do domácností potenciálnych príbuzných. Klopali sme na dvere a postupne nachádzali vzdialených aj blízkych príbuzných. A to všetko vďaka srdečným a priateľským ľuďom v Čiernom nad Topľou, Hlinnom a Soli. Pomohli nám viac než radi.

Ako vás príbuzní vašich starých rodičov prijali?

Boli výnimočne ústretoví, aj keď sme boli pre nich úplne nezná-

mi, kým sme im nezaklopali na dvere. Vytiahli fotoknihy, aby nám ukázali ostatných z nášho rodu. Pohostili nás koláčmi aj domácou pálenkou. No, viac mňa ako Paulu (*úsmev*). Bol to pre nás zážitok na celý život – uspokojujúca návšteva mojich koreňov, stretnutie sa so srdečnými ľuďmi a poskytnutie úplného obrazu o mojich predkoch.

V nedeľu sme sa s manželkou Paulou zúčastnili na službách Božích v kostole v Soli, kde pani farárka Zuzana Kubačková do príhovorných modlitieb zahrnula aj mojich starých rodičov. Jedna z účastníčok bohoslužieb v Márii Stofa spoznala sestru svojej starej mamy Anny Štofovej. A tak sme sa zoznámili so sesternicou Máriou Duňovou a jej manželom Jozefom. Pozvali nás k sebe domov do Hlinného, kde sme sa zoznámili s viacerými príbuznými. Aké milé stretnutie! S Máriou si dopisujem dodnes.

Kniha

Už vtedy ste začali uvažovať nad tým, že napíšete knihu o ceste Slovákov, ktorí sa preplavili na lodi do Ameriky za lepším životom?

Počas našej týždennej návštevy na Slovensku som ešte nad knihou nerozmýšľal. Skôr som si v noci písal poznámky, aby som mohol informovať príbuzných v Spojených štátoch. Do Houstonu v Texase som sa vrátil plný znalostí o žijúcich príbuzných, ale aj príbehov o ich predkoch. Skúmal som záznamy v cirkevných kronikách aj imigračné dokumenty tých, ktorí prešli cez ostrov Ellis Island v Amerike (od 1. januára 1892 do 12. novembra 1954 fungoval ako prístahovateľská stanica pre imigrantov do USA, pozn. red.). Úžasným zdrojom materiálov najrôznejšieho druhu je internet. Kúpil som si a prečítal niekoľko kníh o slovenských dejinách, habsburskej dynastii a európskych udalostiach v priebehu storočí. Sesternica Mária Duňová mi poslala niekoľko kníh o miestnej histórii, ktoré by som sám nenašiel. Usilovne som ich naskenoval a preložil zo slovenčiny do angličtiny.

A výsledok vášho výskumu?

Moje poznámky sa zmenili na knihu, ktorá rozpráva príbehy predkov a udalostí, ktoré formovali ich životy. Zaujímal ma naj-

mä okolnosti, ktoré ich vyhnali zo Slovenska – z krajiny, ktorú milovali.

Ako dlho vám trvala práca na vydaní knihy *A Slovak Journey* alebo *O ceste Slovákov*?

Kniha vznikala rok. Na rukopise som pracoval potichu vo svojej kancelárii. Nikto o tom nevedel, dokonca ani Paula. Ako hlavný prvok na titulnej strane som licencoval fotografiu hradu Čičva (smerom na Humenné) vo vysokom rozlíšení – sídla šľachty, ktorá kedysi vládla na východnom Slovensku.

Knihu som vydal v slovenskom aj anglickom jazyku. Chcel som osloviť širšie publikum, aby aj moji príbuzní na Slovensku ocenili útrapy a vytrvalosť nášho rodu v priebehu storočí. Hrubý preklad do slovenčiny som vytvoril pomocou Google Translate. Rukopis potom korigoval príbuzný zo Slovenska Pavol Mihoč,

ktorý očistil mnohé nezrovnalosti.

Našli ste originálny spôsob, ako knihu „uviesť do života“?

S manželkou sme usporiadali „Slovenskú noc u Ruskanovcov“, večeru u nás doma. Našimi hosťami boli tri páry. Začali sme prednesom slovenskej hymny. Prvý chod boli pirohy, ktoré pripravila Paula a moja mačanka. Ako hlavný chod sme podávali „holubky“ (*mleté mäso s ryžou v kapustnom liste*, pozn. red.), jedlo pre našich hostí neznáme. Obrovský hrniec som dusil celé hodiny. Orechovník som upiekol deň vopred. Všetkým chutil, na rozdiel od všetkého, čo sa predáva v pekárňach v Houstone.

Na konci večere som odovzdal manželke a hosťom zabalené baličky. Ako prvá si darček otvorila Paula. Aké bolo jej prekvapenie, keď našla výtlačok *A Slovak Journey* – *O ceste Slovákov*!

Knihu ponúkate aj cez platformu Amazon, ako sa predáva?

Ako sa dalo čakať, nie je to best-seller. Po počiatocnom návale záujmu si knihu každý mesiac kúpi niekoľko ľudí. Publikácia je však pre mňa zadostučinením, pretože som sa dozvedel veľa o svojich koreňoch. Som na knihu hrdý. Dúfam, že túto kroniku slovenských dejín, a to, ako udalosti ovplyvnili našu rodinu, objavia aj ďalší príbuzní v Európe aj Amerike.

Ukrajina

Svet je traumatizovaný strašnou situáciou na Ukrajine, ktorá sa už dva a pol roka bráni ruskej brutalite a agresii. Ako zareagoval váš cirkevný zbor, keď médiá priniesli prvé správy o pokuse Ruska zmocniť sa Ukrajiny, o masových hrobách a zabíjaní civilného obyvateľstva, vrátane detí?

Po invázii Ruska na Ukrajinu vo februári 2022 som požiadal o stretnutie Jima Giannantona, pastora nášho cirkevného zboru Lutheran Church Christ the Servant. S nadšením podporil kampaň zameranú na získanie finančných prostriedkov na humanitárnu pomoc v rámci nášho zboru.

Aké konkrétne projekty ste doposiaľ podporili a prečo ste si ako partnera spolupráce vybrali práve Evanjelickú cirkev a. v. na Slovensku?

Keď sme sa s manželkou Paulou v roku 2019 vrátili zo Slovenska, zostali sme v písomnom kontakte aj s Ľubošom a Zuzanou Kubačkovými, farským manželským párom cirkevného zboru v Soli. Niektorí by povedali, že stretnutie a neformálny vzťah je náhoda. Ja však verím, že to bola Božia ruka, ktorá mi poskytla pevný kontakt v rámci Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku ako prípravu na budúcu službu.

Spočiatku sme poskytovali finančnú podporu cirkevnému zboru v Soli. Prostriedky boli použité na pokrytie nákladov na ubytovanie, oblečenie a stravu pre utečencov z Ukrajiny, ubytovaných najmä v zborovom dome. Neskôr som nadviazal kontakt s biskupom Petrom Mihočom. Odvtedy veriaci nášho cirkevného zboru srdečne podporujú humanitárny projekt ECAV „Krabice požehnaní“.

Akú celkovú výšku vaša humanitárna zbierka doposiaľ dosiahla?

Členovia a priatelia Luteránskeho zboru Krista Služobníka prispeli sumou 116 000 dolárov na rôzne formy humanitárnej pomoci pre Ukrajincov v núdzi.

Pocítujete už aj v USA pokles záujmu o tému vojny na Ukrajine, alebo je stále živá a citlivá?

Záujem o humanitárnu pomoc Ukrajine klesá. V rámci našich

troch jarných fundraisingových kampaní vyzbierame z roka na rok menej. Sú aj iné dôležité projekty, ktoré „súťažia“ o obmedzené finančné prostriedky v našom malom zbere – podpora nemocnice v Tanzánii, stravovanie bezdomovcov v centre Houstonu, splátka hypotéky našej zborovej budovy. Našu oblasť nedávno zasiahol hurikán, okrem dvoch veľkých hurikánov na Floride. Tieto príležitosti na charitu ovplyvňujú mojich spoluobčanov.

Čo pre vás znamená viera v Ježiša Krista?

Zápasím v nasledovaní Krista. Mám vieru, ale poznám ľudí okolo seba s väčším odhodlaním, hlbšou vierou, väčšou službou druhým a dôverou v zaslúbenia evanjelia. S manželkou Paulou navštevujeme bohoslužby každú nedelu.

Verím, že ukrajinské humanitárne úsilie je Božím dielom na zemi.

Je to to najdôležitejšie zo všetkého, na čom som v živote robil. Verím, že moc Hore je spokojná s prácou, ktorú vykonali veriaci na oboch stranách Atlantiku. Dojímajú ma fotografie slovenských veriacich, ktorí pripravujú a rozdávať „Krabice požehnaní“. Pre mňa a môj cirkevný zbor je ctou byť súčasťou tohto diela.

Mali by ste nejaký odkaz pre našich čitateľov?

Prajem Božie požehnanie mojim bratom a sestrám v cirkevných zborech po celom Slovensku. Užite si priateľov. Milujte svoje rodiny. Vážte si život so všetkými požehnaniami, ktoré vám a vašej krajine udelil Stvoriteľ. Ďakujte za slobodu a mier, ktorú máte. A nakoniec: *nezabúdajte na dobročinnosť a na zbierky. Lebo v takýchto obetiach má Boh zaľúbenie* (List Židom 13,16). ■

Zdroj: Evanjelický východ, 10, 2024

Kultúra v cirkvi

(Z konferencie Cirkvi bratskej v Prešove)

JURAJ INSTITORIS, MILAN MITANA

Foto: JURAJ INSTITORIS

NA MARGO KONFERENCIE CIRKVI BRATSKEJ V PREŠOVE

Zišla sa veľká rodina, zo všetkých kútov Slovenska, aj zo zahraničia. Ako býva zvykom, tí mladší cestovali, aby sme sa stretli u starých rodičov. Poznáte to, keď sa zídu bratrance, strýkovia, tety, netere a synovci na jednom mieste. Je to pestré. Raz pokojné a veselé, inokedy sa to zomelie. Ako prebehlo veľké „rodinné“ stretnutie delegátov v našom najstaršom zbore?

JURAJ INSTITORIS,
kazateľ CB v Banskej Bystrici

Rodinné stretnutie

Oproti rodinným stretnutiam toto nebolo len spoločenské, ale najmä pracovné. Tetám a bratrancom stačí neotvárať háklivé témy, a všetko je v pohode, lebo o chvíľu každý odíde domov. Pracovná agenda je príležitosť. Spájame sily pre spoločný úžitok. Lenže pri spoločnej práci sa odhalia aj rozdiely. Všetkým záleží na cirkvi, ale naše predstavy sa líšia. Tento rok nám práca išla od ruky. Vypočuli sme si hodnotiace správy, schválili zmenu Poriadku a metódu prerozdelenia financií. Išlo nám to tak dobre, že sme dvojdnový program prešli za jeden. Nastala dilema, či ísť v piatok domov, alebo zostať do soboty. O jeden hlas sme sa rozhodli zostať a rozprávať o živote cirkvi. V získanom čase sme sa venovali starostlivosti o misionárov, znovuzakladaniu zboru v Trenčíne, či o vzniku nášho prvého Rómskeho zboru. Zatiaľ je to stanica Spišskej Novej Vsi, ale už teraz tam asi krstia viac ako vo všetkých ostatných zboroch dokopy. Oproti pracovnej agende bolo občerstvujúce počúvať svedectvá o Božom konaní v miestnych „rodinách“.

Osobne ma povzbudilo stretnutie s prešovským spoločenstvom na slávnostných bohoslužbách. Ci-

til som ich lásku, prežíval ich starostlivosť, počúval ich príbehy o kráčaní s Bohom. Intenzívne som to prežíval v rodine, kde som prespával. V sobotu ráno som sa zobudil zdravotne indisponovaný, ale trpezlivo, s láskou ma dali dokopy a vrátil som sa na program.

Vrcholom konferencie bola ordinácia troch nových kazateľov, Pavla Jurča (BA-Kaplnka), Ľubomíra Lorinca (Prešov), a Davida Spodniaka (Nitra-Trenčín). Táto cesta na vrchol bola aj najnáročnejšia. Bez zveličenia si vyžiadala viac námahy ako zvyšok konferencie dokopy. Ako to na rodinných stretnutiach býva, tu sa to zomlelo.

Nešlo o prekvapenie, skôr vyvrcholenie dlhšieho procesu. V rámci prípravy na ordináciu Študijný odbor (ŠO) pri jednom vikárovi rozhodol o odložení ordinácie. Rada síce prijala výhrady ŠO, ale podala návrh na ordináciu. Centrom konferencie sa tak stala náročná a miestami vypätá diskusia.

Ako člen ŠO chcem napísať, že napriek odlišným cestám sú ordinácie všetkých vikárov rovnako platné. Boli vyslaní s rovnakým poverením slúžiť Bohu a tejto časti Jeho cirkvi. Chcem veľmi oceniť, že vikár celý čas zachovával pokoj a odpovedal s po-

korou a rozvahou. Takýto postoj na mieste až vyčnieval a dáva do budúcnosti nádej, že sa o ťažkých témach budeme rozprávať konštruktívne.

Čo (ne)udrží rodinu pokope?

Široké rodinné stretnutia však nie sú len o jednotlivcoch. Počas diskusie som sa o našej rodine dozvedel veľa prekvapení. Až som si kládol otázku, v akej rodine som sa ocitol? Hovorí sa, že príbuzných si človek nevyberá. Pýtam sa však, čo vlastne máme spoločné?

Na jednu stranu vnímam hrdosť, ako je CB aktívna navonok. Poskytujeme profesionálnu starostlivosť starým, slabým, znevýhodneným. Vytvorili sme celú sieť škôl. Naše hlasy k aktuálnej situácii znejú na námestiach a dostávajú priestor v novinách. Je to obdivuhodné, keď si uvedomíme, že sme „veľkí“ asi ako jedna katolícka farnosť. Lenže udrží nás pokope aktivita smerom do spoločnosti? To je nakoniec naša vonkajšia tvár, fasáda.

Centrum, ťažisko našej identity je vnútri. Na západe je už bežné, že zo zborov a cirkví zostala len tradícia a charita. Súčasnosť spoločnosť však tradícia nezaujíma a charitu nájdu aj inde. Cirkev tam prudko upadá, lebo stráca svoju jedinečnú chuť. Kedysi svojou vierou vyvolávala emócie, dnes skôr nudí. Napríklad – kedysi celonárodná škótska cirkev je dnes prečíslená nielen neveriacimi, ale už aj katolíckymi a každý týždeň zatvára jeden až dva zbory. Pritom je aktívna smerom von a svoje učenie prispôbuje novým hodnotám v spoločnosti. Noví ľudia však neprichádzajú, a tí zvyšní často odchádzajú do denominácií, ktoré svoje učenie nezmenili.

Vlaňajšia správa Evanjelizačno-misijného odboru dobre pomenovala, že naše veľké projekty smerom von neznamenia automatický rast dovnútra: *Založenie školy síce vytvára nové príležitosti k misii a evanjelizácii (viac príležitostí, ako zbor dokáže využiť), avšak neprinesie to automaticky rast zakladajúceho zboru. Ani jeden zbor nezaznamenal výrazný rast vďaka škole samotnej.*

Sociálna práca, vzdelávanie či vyjadrenia k politike sú výborný bonus. Takéto projekty však dokážu tvoriť aj iní, neraz lepšie ako my. V čom sme teda jedineční? V čom nás nikto nenahradí? Ako cirkev nemôžeme mať inú odpoveď než *evanjelium Ježiša Krista*. Ohlasovať Krista, prinášať Božie Slovo, za nás nikto neurobí. Znie to tak jednoducho. A predsa sa obávam, že práve tu, v jadre, sa od seba vzdiaľujeme.

Ježiš zjavený v Písme alebo vymodelovaný z plastelíny?

V Banskej Bystrici na rôznych fórach spolupracujem so všetkými od KS Milosť po katolíkov a pravoslávnych. Hranice ekumény napínam na maximum. Napriek tomu som na pôde našej malej denominácie zaznamenal pohľady, s ktorými som sa ani v tejto širokej ekuméne nestretol. Obávam sa, že jeden

by takmer musel byť univerzalista (pozn. viera, že všetci ľudia budú spasení bez ohľadu nato, či prijali evanjelium a uverili v Krista), aby takúto šírku dokázal udržať pokope.

Presvedčenia, s ktorými sa stretávam, mi viac ako cirkev, spoločenstvo viery, pripomínajú akademickú pôdu. Štúdium teológie je postavené na slobode bádania, a preto prakticky nemá hranice. Pre mnohých odborníkov je Biblia len ľudské slovo, svedectvo z histórie ľudstva, plné mýtov a legend. Pri štúdiu sa pravidelne stretávam s pokusmi prekrúcať a prepisovať Písmo, aby nanovo slúžilo záujmom rôznych skupín. Teologická práca pre veriaceho človeka si preto vyžaduje veľa opatrnosti a kritického rozlišovania medzi tým, čo je užitočné a čo škodí.

Teológia pripomína chemické laboratórium. Dokážeme tam objaviť užitočné zlúčeniny. Rovnako vieme spôsobiť výbuch, alebo namiešať jed. Preto v labákoch platia prísne pravidlá. Teológia je omnoho závažnejšia, lebo ako ľudia voláme na Všemohúceho a pracujeme s Jeho svätým slovom.

Preto má každá cirkev (na rozdiel od akademie) svoje vyznanie viery, ktoré zachováva identitu. Neznamená to, že v cirkvi je zakázané pochybovať, alebo že cirkev obmedzuje slobodu. Stačí si prečítať Žalmy, kde vidíme bytostné, osobné zápasy s Bohom. Je v poriadku, keď niekto prežíva krízu viery, alebo má pochybnosti o Božom charaktere. Takéto krízy riešime pastoračne. Osobné hľadanie a pochybovanie však neoprávňuje meniť spoločné vyznanie viery. Ak toto vyznanie neberieme vážne, ak ho ignorujeme či opúšťame, strácame jadro, ktoré nás spája.

Akademická či cirkevná?

Keď porovnáam akademickú a cirkevnú diskusiu, som dvojnásobne znepokojený. V akademii sa totiž o rozdielnych názoroch hovorí otvorene a dôsledne, a pritom vecne a slušne. Mám pocit, že u nás sa o rozdieloch radšej nehovorí, aby sa nekazilo zdanie jednoty. Keď už príde na rozdiely, ako teraz na konferencii, úroveň diskusie ďaleko zaostáva za akademickou.

Obávam sa, že Písmo prestáva byť autoritou, jedinečným zjavením, cez ktoré poznáme Boha. Stáva sa skôr odrazovým mostíkom pre naše vlastné myšlienky a predstavy. Čo i len pokus zhodnúť sa na tom, čo zjavuje Písmo, sa stáva červeným súknom: *Nemôžeš súdiť iného za to, že vykladá Písmo inak! Nebuď sebecký a dopraj každému, nech mu rozumie, ako chce.* Lenže to nie je moje slovo, ani tvoje slovo, ale Božie slovo. Ak si ho každý vykladá po svojom, nenasvedčuje to, že má každý svojho boha? Nakoniec, Písmo majú a po svojom čítajú aj Jehovisti alebo Mormóni. Preto nestačí *mať* Písmo, potrebujeme sa *zhodnúť* na jeho aspoň základom význam. Preto máme Vyznanie viery a Duchovné zásady. Aj tieto dokumenty však prestávajú byť me-

rítikom a stávajú sa materiálom pre voľnú inšpiráciu.

Spája nás aspoň Ježiš?

Môžeme tvrdiť, že nás spája Ježiš. Lenže aký? Akého Ježiša vyznávame a uctieваме? Ak Písmo vnímame ako príliš zväzujúce, zastarané, nesedí nám s našimi predstavami, potom hľadáme, ako z toho von. A tak to už nie je Ježiš zjavený v Písme, ale kdesi vo voľnom priestore nad Písmom alebo za Písmom. Zrazu získame slobodu priam modelovať Ježiša podľa našich predstáv. Akoby bol z plastelíny. Každý si vymodeluje, akého chce. Môžeš k Nemu pridávať a uberať podľa svojej chute. Boží Syn sa tak stáva nami vytvorenou hračkou, aby nás upokojila, nadchla či zabavila. Ale zachráni ešte niekoho? Udrží nás plastelínový Ježiš pokope? Ako cirkev stojíme v strede duchovného boja, kde bez rozlišovania a pridržania sa Ježiša Krista zjaveného v Písme stroskotáme.

Jedna rodina spojená jedným Otcom

To znamená poctivý, náročný dialóg. Tu si zoberme príklad z akadémie, kde výmena názorov zostáva vecná a slušná. Na konferencii, žiaľ, často viac než obsah, išli do popredia emócie a psychologický efekt. Objavovali sa skratky a nálepkovanie: *Náš Jožko Mrkvička to vidí tak. To stačí ako dôkaz, že máme pravdu. Pozor však na Ferka Kapustíka,*

jeho názory sú nebezpečné! Vzájomné porozumenie marilo aj to, keď sa neriešil argument, ale pod súvali motívy. Okrem týchto už zabehaných rečníckych faulov priniesla konferencia aj novinky.

Riešili sme bezprecedentnú situáciu, je v poriadku skúmať a hľadať pravdu aj v širších kruhoch. Stalo sa však, že do rozpravy zasiahla tretia strana, ktorá s ordináciou nemá nič spoločné. Pokiaľ by išlo o konštruktívnu pomoc, pokus o nadhľad, dalo by sa to oceniť. V tomto prípade však išlo o jednostranné zapojenie sa, ktoré neprinieslo obsahové obohatenie, ale skôr trpelo na vyššie spomenuté javy. Tretia strana si dala námahu, aby celou svojou váhou tlmočila svoj názor konferencii. Nedala si však námahu, aby sa predtým rozprávala s tými, s ktorými nesúhlasí. Takýto postup viac pripomína svetskú politiku, než hľadanie pravdy.

Hlboké rozdiely spolu s rečníckou nezrelosťou volajú do budúcnosti po silnejšom moderátorovi. Hoci sám by som moderovanie asi nezvládol lepšie, pre korektnú diskusiu si potrebujeme strážiť aj iné veličiny, než je dĺžka príspevkov.

Ak máme zostať spojení ako rodina, potrebujeme sa vrátiť k nášmu jednému Bohu a Otcovi. Čím bližšie budeme k Nemu, tým bližšie budeme k sebe. Nech nám dá milosť a pretvára nás na svoj obraz a chráni nás od pokusov pretvárať Jeho na náš obraz. ■

Správa Predsedu, Rady CB
Milana Mitanu

KULTÚRA NAŠEJ ORGANIZÁCIE

Milé sestry, drahí bratia,

Už od začiatku fungovania súčasnej Rady takmer na každom stretnutí venujeme aspoň niekoľko desiatok minút téme, ktorou sa zaoberám aj v tejto správe, teda kultúre našej organizácie. Postupne sme identifikovali tri oblasti, ktoré sa nám javia pre situáciu v našej „organizácii“ momentálne kľúčové: identita, komunikácia, misia. Pri písaní tejto správy som si uvedomil, že by som rád pridal ešte štvrtú oblasť – budovanie dobrého „vnútorného“ prostredia pre službu.

Čo rozumiem pod kultúrou organizácie?

Samozrejme cirkev je nielen živým organizmom, ale aj organizáciou. Máme svoje základné dokumenty, ktoré popisujú vierovyznanie, duchovné zásady, procesy na česko-slovenskej, národnej i miestnej (zborovej) úrovni. Často pri hľadaní praktických riešení situácií v našich zboroch hľadáme odpoveď v knižočke s priliehavým názvom PORIADOK Cirkvi bratskej v SR. Snažíme sa podľa Písma a našich základných cirkevných dokumentov riadiť. V situáciách, keď sa nám zdá, že je potrebné pre zdravie a život cirkvi niečo v Poriadku zmeniť, robíme a hlasujeme na Konferencii.

Dobrá kultúra organizácie je však niečo viac ako len biblická vierouka, jasné pravidlá a procesy. Ilustrujme si to na rodine. Sú manželstvá a rodiny, ktorým z vonkajšieho pohľadu nie je čo vyčítať. Členovia žijú v jednej domácnosti, pracujú a študujú. Otec a mama sú riadne zosobášení, deti majú čo jesť, aj čo si obliecť. Sú jasné základné presved-

čenia, dané pravidlá a konané procesy. No čo ak v tej rodine chodia manželia už roky vychodenými chodníkmi bez skutočného hlbokého vzťahu? Čo ak v rodine viazne komunikácia o témach vážnejších ako iba: čo treba nakúpiť? Čo ak úplne chýbajú objatia a láskyplné dotyky? Čo ak každé nedorozumenie a hádka končia „ututlaním“ bez riešenia či odpustenia? Čo ak otec iba zarába peniaze, ale je vzťahovo neprítomný? Čo ak je jeden z rodičov „tyran“, ktorý rozhoduje búchaním po stole, a ostatní radšej mlčia?

Keď som sa spýtal AI na kultúru organizácie, ponúkla mi túto pomerne rozumnú odpoveď:

Kultúra organizácie je súbor hodnôt, presvedčení, noriem, pravidiel a spôsobov správania, ktoré určujú, ako ľudia v organizácii pracujú, komunikujú a rozhodujú. Je to **neviditeľná sila**, ktorá formuje identitu firmy a ovplyvňuje jej výkonnosť, spokojnosť zamestnancov a schopnosť adaptácie na zmeny.

Organizačná kultúra sa prejavuje v:

- hodnotách a princípoch – napr. dôraz na inovácie, tímovú prácu alebo zákaznícky servis;
- komunikácii a rozhodovacích procesoch – či je hierarchická alebo otvorená a participatívna;
- štýle vedenia – autoritatívny vs. demokratický prístup manažmentu;
- pracovnom prostredí – neformálna vs. formálna atmosféra;

Silná a pozitívna kultúra organizácie môže podporovať motiváciu zamestnancov, ich lojalitu a celkový úspech spoločnosti.

Toľko umelá inteligencia. Páči sa mi slovné spojenie „neviditeľná sila“. Nevie, či ste niekedy ako kazatelia či staršovstvá našli odvahu otvorene adresovať členom zboru otázku, akú kultúru má váš zbor? Nedávno som absolvoval jednu vizitáciu, kde staršovstvo túto odvahu našlo. Skrze anonymný dotazník dostalo viac i menej povzbudivú spätnú väzbu ohľadom tej „neviditeľnej sily“. Jedna vec je totiž či v zbore „veci fungujú“, no iná je tá, ako tie „fungujúce veci“ vnímajú bežní členovia zboru – či sa napríklad tešia na bohoslužbu, čo si myslia o liturgii, o dĺžke kázne, o hĺbke vzťahov, o otvorenosti kazateľa či staršovstva načúvať, o zmysluplnosti prinášania spätnej väzby atď.

Teda zhruba toto všetko vyššie opísané myslím pod kultúrou organizácie.

Prvý pojem, ktorý sme ako Rada identifikovali pri rozhovore o kultúre našej cirkvi bola IDENTITA.

Identita

Identita predstavuje korene nášho stromu. Cirkev bratská na Slovensku existuje už viac ako 100 rokov. Teda už máme vyformované korene, istú identitu. Od počiatku sme spojení s našimi bratmi a sestrami z Čiech a Moravy. Teologicky sa hlásime ku starokresťanským vyznaniam viery, k reformovaným konfesiam, k odkazu Jednoty bratskej a k zásadám evanjelického hnutia vyjadreným napr. vyznaním Lausanského záväzku.

Vždy sa tiež rád vraciam k tým 11 odstavcom Vyznania viery Cirkvi bratskej. Historicky sme známi ako „Písmaci“, „salviši“ zdôrazňujúci znovuzrodenie a obrátenie; veriaci ľudia premýšľajúci nad Slovom; evanjelikáli veriaci v posvätenie a duchovný rast; aktivisti prinášajúci Krista a hodnoty evanjelia do spoločnosti (školy, diakonia, iné); cirkev, ktorá nerezignovala pomenovať hriech hriechom, no zároveň vnímať Kristovu obeť, zmŕtvychvstanie a z nich plynúcu milosť pre každého človeka – hriešnika činiaceho pokánie.

K našej identite tiež patrí kongregačno-presbyteriálne zriadenie, ktoré so sebou prináša požehnanie i starosti z neho plynúce. V rámci Rady sme počas nášho rozhovoru skonštatovali, že s tým súvisí pomerne silná „demokratickosť“ nášho zriadenia.

Člen zboru či delegát Konferencie má relatívne silný mandát. Členské zhromaždenie je najvyšším orgánom zboru a Konferencia najvyšším orgánom Cirkvi bratskej. V týchto štruktúrach sa prejavuje viera v „cirkev zdola“ i v reformačný dôraz na všeobecné kňazstvo veriacich. Na strane druhej je to vyvažované kompetenciami staršovstva, správcu zboru, Rady CB, ktorí zbor či denomináciu vedú. Zasa, aj táto súčasť našej identity v sebe obsahuje požehnanie i trápenia. Nemyslíme si však, že tráva je zelenšia v denomináciách, kde majú čisto kongregačné či čisto biskupské zriadenie. Človečina smrdí všade. Zachádzajme preto opatrne s tým naším „systémom váh a protiváh“. Neustále nanovo potrebujeme preskúmať naše korene, s rozvahou ich upravovať tak, aby sme pomohli rastu stromu, no aby sme radikálnymi zásahmi naopak nespôsobili jeho vysychanie, nejakú nemoc či neplodnosť. Spomeniem ešte jednu konkrétnu a aktuálnu záležitosť, ktorou žije Rada, v súvislosti s identitou. V rámci našich debát som navrhol spoločné čítanie a prechádzanie knihy Gavina Ortlunda s názvom *Finding the right hills to die on* (Hľadanie správnych vrchov, na ktorých zomrieť). Kniha sa venuje tzv. teologickej triáži, teda akémusi rozlišovaniu závažnosti rôznych doktrín. Autor varuje tak pred doktrínalným sektárstvom ako aj pred doktrínalným minimalizmom. Prvoradé doktríny sú tie, na ktorých musí byť medzi kresťanmi zhoda. Sú to napríklad doktríny obsiahnuté v apoštolskom vyznaní viery. Treťoradé doktríny týkajúce sa napr. niektorých eschatologických otázok či stvorenia sveta nie sú tými, na ktorých by sa podľa autora mali cirkvi deliť. Teda, hlavný otáznik visí nad tzv. druhoradými (sekundárnymi) doktrínami. Tie nie sú esenciálne pokiaľ ide o evanjelium, no sú podstatné pre život cirkvi a niekedy sa práve na nich denominácie delia. Medzi ne Ortlund radí otázky krstu, duchovných darov a služby žien vo vedení a vyučovaní cirkvi. Myslím si, že vedíme v rámci Rady poctivý dialóg a zaoberáme sa našou identitou. Našou snahou je budovať akúsi stredovosť, pričom však nevytvárať uniformitu.

Konceptom, ktorý mi pribudol v tejto správe je **BUDOVANIE DOBRÉHO „VNÚTORNEHO“ PROSTREDIA PRE SLUŽBU**.

Pri rozmyšľaní nad kultúrou našej cirkvi som si uvedomil, že tento pojem sme ako Rada síce nepomenovali, no vlastne sme ho identifikovali, pretože ho spomínáme pomerne často.

Súvisí aj s ďalšou oblasťou – s **KOMUNIKÁCIOU**. Obe by som nazval kmeňom a konármi nášho stromu cirkvi.

Vnútorne prostredie

Skúsme o tejto oblasti budovania dobrého „vnútorného“ prostredia pre službu rozmyšľať práve ako o „viditeľnej a neviditeľnej sile“.

Pre vytváranie dobrého prostredia pre službu sú potrebné tie „viditeľné“ – „hardware-ové“ skutočnosti. V prvom rade je nevyhnutné, aby „osoby a veci“ fungovali. Teda, ak má zbor správcu zboru, funkčné staršovstvo, je schopný zabezpečiť duchovný, organizačný a finančný chod, tak je to dobrý základ.

Z môjho pohľadu je povzbudzujúce, že sa v minulých rokoch podarilo schváliť záväznú mzdovú tabuľku, a tým umožniť kazateľom nežiť v neustálom strese ohľadom existenčných otázok vlastnej rodiny. Postupne sa tiež darí zaplňať voľné miesta v zboroch, kde chýba kazateľ. Zároveň si však, aj ako správca malého zboru, uvedomujem výzvy, ktoré sú s modelom, ktorý sme zvolili, obzvlášť s finančným zabezpečením kazateľa, spojené.

Ďalej by som k tomu „hardware-u“ pridal snahu súčasnej Rady vychádzať v ústrety potrebám zborov do tej miery, do akej nám to naše dokumenty povoluju, aj s rizikom radšej spraviť chybu na strane slobody ako na strane zákona. Tu by som spomenul napríklad uznesenie Rady týkajúce sa výkladu Poriadku ohľadom vysluhovania sviatostí vikármi, dočasnú výnimku nitrianskemu zboru týkajúcu sa počtu starších či pomerne rýchlu reakciu ohľadom zrušenia dočasného odňatia ordinácie Jaroslavovi Tomašovskému. Veríme, že tieto i podobné kroky môžu tiež napomôcť budovaniu dobrého prostredia pre službu v našich zboroch. Samozrejme si v Rade uvedomujeme aj to, že tieto rozhodnutia treba robiť s bázňou a opatrnosťou, a tiež s vedomím, že aj my v Rade sme len omylní ľudia, ktorých rozhodnutia tiež nemusia byť vždy správne. Preto je dobré, že Konferencia má tiež svoje mechanizmy, ktorými je možné s rozhodnutiami Rady polemizovať, prípadne ich zmeniť. Myslím si, že za celú Radu môžem napísať, že našou ambíciou nie je vládnuť, ale vám slúžiť a pomáhať vytvárať dobré „vnútorné“ prostredie také potrebné pre službu ľuďom v zbere i v lokalite, kde žijete.

K tým „neviditeľným“ alebo „software-ovým“ skutočnostiam, ktoré prispievajú k budovaniu dob-

rej „vnútornej“ klímy patria všetky kroky týkajúce sa vzťahov, budovania vzájomnej dôvery. Využívame preto možnosti, ktoré sú vytvárané. Som rád, že po dlhšom období sa nám podarilo zorganizovať dvojdnú pastorálnu konferenciu kazateľov, kde sme vytvorili aspoň nejaký priestor na prehlbovanie vzťahov. Je vlastne potešiteľné, že z hodnotenia vyplynula nespokojnosť s tým, že práve takéhoto času by bolo treba viac. Chcem tiež kazateľov povzbudiť k účasti na našich kazateľských zoomoch. Je to iba jedna hodina mesačne, no dôležitá, práve kvôli udržiavaniu kontaktu medzi nami. Som vďačný bratom, ktorí sa rozhodli ešte večer pred Konferenciou organizovať neformálnu grilovačku pre kazateľov. Vzácné sú seniorátne stretnutia, zborové či osobné návštevy. Neskutočné množstvo dobrého sa v oblasti vzťahov mladých ľudí spája s fenoménom zvaným Opál, s celoslovenskými deťskými a dorasteneckými tábormi či s konferenciou Update. A spomenúť by som mohol ďalšie príležitosti stretnutí, vytvárané mnohými vami či už sú neformálne alebo formálne organizované pre určitú vekovú, záujmovú (napr. spev, šport) či regionálnu skupinu ľudí. Toto všetko napomáha budovaniu dobrej vzťahovej klímy a vzájomnej dôvery.

Samozrejme, ešte bytostnejšia, a pre náš každodenný život podstatnejšia, je otázka kultúry zboru, budovania dobrého „vnútorného“ prostredia pre lokálnu službu. Drvivú väčšinu času žijeme naše kresťanstvo v tom meste či v tej dedine, kde bývame. „Ako robiť zbor“ tak, aby sme boli posilnení na vnútornom človeku a aby sme ostatných posilňovali na vnútornom človeku? Ako žiť tak, aby sme počas týždňa boli svetlom a soľou na tých miestach, kde pracujeme, študujeme, pohybujeme sa?! „Ako robiť zbor“ tak, aby som chcel priviesť nového človeka „medzi nás“, nebál sa, čo si pomyslí, aby mohol zažiť autentické vzťahy, zakúsiť Boží dotyk, počuť evanjelium? „Ako robiť zbor“ tak, aby sa chcel stať súčasťou nášho spoločenstva?! Tieto a mnohé iné sú otázky súvisiace s budovaním dobrého lokálneho „vnútorného“ prostredia zboru.

Komunikácia

Ako som už spomenul v predchádzajúcom, s budovaním vnútorného prostredia súvisí aj KOMUNIKÁCIA. Túto časť mi dovoľte začať komunikovaním vďačnosti – vďačnosti za každého jedného a každú jednu z vás, ktorí tvoríte časť Kristovej cirkvi, ktorú nazývame Cirkev bratská v SR. Túto správu píšem zhruba 10 mesiacov po nástupe do funkcie Predsedu Rady. Veľa cestujem po zboroch, stretávam sa s ľuďmi. Vidím mnohé hľadania ciest či výzvy, ktorým čelíte, no predovšetkým vnímam ľudí, ktorí milujú Krista, Jeho Slovo, chcú Mu slúžiť, budovať zbor, zdieľať evanjelium s tými, ktorí Boha ešte nepoznajú, byť svetlom a soľou v prostrediach, do ktorých vás Boh povolal a postavil. Je pre mňa naozaj výsadou byť vašim spolupracovníkom na Pánovej vinici. Chcem sa vám tiež poďakovať za mnohé povzbudenie, ktoré ste mne i Rade počas tých posledných mesiacov adresovali. Verte mi, toto nie je ľahká práca. Často ma prepadnú pochybnosti a potrebujem svoj zrak znovu obrátiť ku krížu a spoliehať sa na Božiu milosť z neho plynúcu.

Pokiaľ ide o komunikáciu, uvedomujeme si v Rade, že za posledné roky dochádzalo medzi nami, v cirkvi, k „nálepkovaniu sa“. Máme snahu to zmeniť. Preto v debatách, kde potrebujeme narábať aj s vymedzujúcimi pojmami kvôli jasnosti vyjadrenia, postupujeme obzvlášť rozvážne, dvakrát si premyslíme, aké slová a pomenovania použijeme. Skúsme viac vysvetľovať, čo myslíme tým, keď hovoríme, že niekto je liberálny, reformovaný, ortodoxný, fundamentalistický atď.

Zdá sa mi, že tejto oblasti by pomohlo, keby sme sa posunuli od precitlivenosti na seba a svoje názory k pokornej empatii a snahe skutočne počuť a porozumieť, prečo niekto tú istú skutočnosť vníma odlišne ako ja.

Ako to píšem, uvedomujem si asi tri konkrétne situácie za posledné mesiace, v ktorých som práve v tejto oblasti zlyhal. Odpusťte mi, prosím!

K tejto oblasti by som ešte pridal poďakovanie tým z vás, ktorí sa snažíte o dobrú komunikáciu so mnou, s Radou, s ústredím. Tešia nás všetci, ktorých nemusíme kvôli nejakej záležitosti trikrát urgovať. Ešte viac ma teší, ak sa na nás ako na Radu obraciate s nejakou záležitosťou, pri ktorej si nie ste istí, či daným riešením, o ktorom uvažujete, nebudete v nesúlade s našimi základnými dokumentami. Je to iste lepšie, ako si arogantne spraviť po svojom napriek tomu, že vieme, že je to v rozpore s našimi dohodnutými – a v základných dokumentoch zachytenými – postupmi.

Keď píšem o tejto oblasti, teší ma tiež dobrá komunikácia s českou Radou i inými orgánmi českej časti cirkvi. Na našej pastorálnej konferencii nám slúžili bratia spoza rieky Moravy venujúci sa Ceste obnovy. Pripravujeme počas týchto mesiacov Spoločnú konferenciu v novembri s názvom Životaschopná cirkev, a tiež Spoločnú jesennú pastorálnu

konferenciu pre kazateľov. Naše zbory pomohli finančnou zbierkou zborom v Opave a Ostrave, ktoré boli postihnuté povodňami. Rozvíjajú sa aj rôzne partnerstvá na zborových či sieťovacích úrovniach. Poslednú skutočnosť, ktorú by som v tejto časti spomenul, je komunikácia smerom k verejnosti. Teší nás, že v cirkevných, no aj niektorých sekulárnych kruhoch pozitívne zarezonovalo Vyjadrenie Rady CB k aktuálnej spoločenskej situácii. Aj tento hlas cirkvi je v zložitej dobe potrebný. Celosvetová i tá naša slovenská politická a spoločenská situácia je momentálne veľmi komplikovaná. Možno sa treba pripraviť znovu na časy, keď budú mlčanie či zahmlievanie pravdy známkou istej kolaborácie so zlom či dokonca zapretím Krista pri ľahostajnosti voči svojmu blížnemu, ktorého sa nezastaneme.

Je nám jasné, že komunikácia je priebežná záležitosť, na ktorej musíme neustále pracovať. Vždy bude pre nás požehnaním i výzvou zároveň.

Misia

Posledným pojmom, ktorý sme identifikovali v Rade ako kľúčový, je MISIA. Sú to plody nášho stromu. Ide nám iste o kvalitu života zboru, o to, aby naše bohoslužby boli kristocentrické a inšpiratívne, aby zneli biblicky ukotvené kázne, oslavné chvály, živé modlitby, aby vzťahy v zbore boli láske plné.

Treba však povedať, že momentálne vážnejšou výzvou je misia smerom von. Keď robíme počas vizitácií zborov dotazník s názvom 10 znakov zdravého misijného zboru, tak väčšinou kategórie týkajúce sa vnútorného života zboru vychádzajú pozitívnejšie. V mnohých prípadoch sú najslabšími práve cezhraničná misia a cieľavedomá evangelizácia. Cirkev početne stagnuje, resp. rastie len minimálne.

Ja som človek, ktorý slúžil 27 rokov v misijnej organizácii, teda asi niet pochyb, akým spôsobom tlčie moje srdce. Potrebujeme pokračovať v zakladaní nových zborov, no tiež sa zaoberať prepotrebnou témou obnovy zborov so zameraním sa na zdieľanie evanjelia s ľuďmi, ktorí Krista ešte nepoznajú.

Mňa teší evangelizácia skrze budovanie vzťahov so susedmi, kolegami, ľuďmi okolo nás. Som tiež rád, že v niektorých zboroch skrze komunity (skupiny) prichádzajú aj neveriaci ľudia a v „prostredí obyvateľky“ je im zdieľané evanjelium. Mám radosť aj z kontaktných, predevanjelizačných či evangelizačných projektov, na ktoré neveriaci ľudia prídu. Naopak, nedáva mi príliš zmysel skrývať sa za tzv. evangelizácie, kde síce zaznie evanjelium, ale nie sú tam prítomní prakticky žiadni neveriaci ľudia, ale iba členovia zboru. Tiež ma tešia dlhodobé projekty našich škôl C. S. Lewisa či diakonické projekty (Betánia, Senior Garden, Dom na polceste, iné). Teší ma, že evanjelium sa zvestuje aj skrze mnohé misijné organizácie, ktoré vedú alebo v nich pra-

cujú členovia CB (Wycliffe, Kompas, Agapé, MPK, NKZ, YWAM, GEM, iné).

Obrovskú radosť mám z rómskej práce vo Vítkovciach a Chrásti. Myslím, že tam mali minulý rok viac krstov ako v zostatku cirkvi dohromady. Vďaka Bohu!

No a cezhraničná misia. Som vďačný za tých pár jednotlivcov, ktorých vo svete máme ako našich misiónárov, no akoby sme stále počuli Ježišovu výzvu ísť len po hranice Judska. Samária a posledné končiny zeme sú nám akési vzdialené.

V rámci Rady sme sa začali rozprávať aj o príčinách tak trochu stagnujúcej misie. Otvorili sme tému obnovy zborov, v ktorej chceme pokračovať. Spomenuli sme rôzne aspekty, na ktorých potrebujeme pracovať (obavy z líderstva, prílišná opatrnosť voči inováciám, zakrivenie do seba,...)

Teda ešte raz zrekapitulované – identita, budovanie dobrého vnútorného prostredia, komunikácia, misia.

Záver

Samozrejme, aj pri kultúre organizácie treba vnímať medzeru medzi realitou a ideálom. Ak však ani nepomenujeme, k čomu chceme smerovať, čo budovať, čomu sa vyhnúť, tak zrejme aj naďalej budeme zostávať v starých, a mnohokrát nedobrých koľajach.

Páči sa mi, že aj apoštol Pavol pripomína dôležitosť neviditeľného oproti tomu, čo vidia naše oči. Aj nám koniec koncov nejde o tie viditeľné štruktúry, ale o to, čo je neviditeľné a večné – o vieru, lásku, nádej. Kultúra organizácie je o viditeľných i neviditeľných veciach, no je iba spôsobom cesty ku cieľu, k budovaniu Božieho kráľovstva.

¹⁶ Preto neochabujeme, ale aj keď náš vonkajší človek hynie, náš vnútorný sa obnovuje zo dňa na deň. ¹⁷ Veď toto naše terajšie ľahké súženie nám získa nesmierne bohatstvo večnej slávy, ¹⁸ keďže nehľadáme na viditeľné, ale na neviditeľné; lebo viditeľné je dočasné, neviditeľné však večné (2Kor 4, 16 – 18). ■

Deti z chalúpy

DETI SÚ AKO KVETY (sociálna práca Modrého kríža s deťmi)

Mesiac jún je v znamení Medzinárodného dňa detí a konca školského roka. Aj pri tejto príležitosti si môžeme pripomenúť sestry Royové a ich priateľov. Služba deťom, ktorú robili, bola priekopnícka a dodnes nás neprestáva fascinovať. Trvala viac ako päťdesiat rokov. Pozrime sa akými obdobiami prešla.

SAMUEL JURČO,
Múzeum sestier Royových

Prvá Útulňa (1900 – 1907)

Aké boli začiatky sociálnej práce s deťmi na Starej Turej? V novembrovom čísle časopisu *Svetlo* z roku 1900 je oznámenie: „Dňa 16. augusta bol zasvätený dom brata Juraja Mačicu za príbytok pre Útulňu, a tak aj pre Pána. Radovali sme sa s našou malou rodinou.“ Sestry Royové sa už dlho predtým modlili za opustené deti. V rovnakom čase položil Boh na srdce manželom Mačicovým, aby sa ujali detí podomových obchodníkov – hauzírerov. V roku 1900 kúpil Juraj Mačica malý dom, kde sa začali starať o tieto deti. Kristína Royová ho nazvala Útulňa, pretože chceli aby bol pre opustené deti útulným útočiskom.

Príchod detí do Útulne bol neraz spojený aj s dramatickými okolnosťami. Napríklad utrápená matka priviedla neskoro večer svoju dcéru a prosila sestry: „Schovajte mi u vás moju dcéru, lebo opitý otec ju chce zabiť!“ Nuž, zľutovali sa a mali o jedného člena rodiny viacej. V tomto prvom období tvorili základ ich práce deti hauzírerov, ktoré tu čakávali na návrat rodičov aj viac mesiacov. V ďalších obdobiach sa však ujímali už len sirôt, ktoré rodičov nemali.

Ako prebiehal bežný deň v prvom detskom domove Kristíny Royovej? Podáva o tom správu roku 1901 v júnovom časopise *Svetlo*: „Podám len krátku správu o našej Útulni. Deti sú už konečne všetky spolu. Jedlo dostávajú pravidelne na hodinu. Kaž-

dý deň sa učia nejakej výpovedi zo Slova Božieho. V nedeľu ráno o 9. hod. prídu ruka v ruku do spolkovej miestnosti, kde sa zúčastnia na krátkych službách Božích. Odpoľudnia o 14. hod. je nedeľná škola. Deti sa učia obzvlášť rady spievať.“

V domove bolo v tom čase okolo 10 detí. Útulňa sa udržiavala z milodarov ako aj z príspevkov niektorých rodín, ktoré tu mali umiestnené svoje deti. Raz za čas pribudli autorské honoráre, ktoré dostávala Kristína Royotvá od vydavateľov jej diel najmä z Nemecka. Základom však bola živá viera v Božiu pomoc. A nebeský Pán bol verný, nesklamal a dal to, čo potrebovali ku každodennému životu.

Druhá Útulňa (1908 – 1925)

V roku 1907 spoločenstvo Modrý kríž zakúpilo budovu na opačnom konci mestečka, pristavalo k nej spolkovú miestnosť pre zhromaždenia a opäť to nazvali Útulňou. Sem sa presťahovali sestry Royové aj s deťmi a niekoľkými diakonkami.

Na konci roku 1908 čítame v časopise *Svetlo* správu – prehľad Kristíny Royovej o práci s deťmi. Ten rok ich mali 12 vo veku 2 – 10 rokov. Deti sa striedali počas roka, niektoré boli len na čas neprítomnosti rodičov, iné boli celkom sirotami, tak tu boli natrvalo. Pri každom z nich napísala do správy aspoň pár vetami ich príbeh. Čitatelia časopisu tvorili určitú komunitu na diaľku a týmto spôsobom sa navzájom zdieľali. Príbehy ľudí oslovovali

Prvá Útulňa

a dotknutí mohli byť inšpirovaní k finančnej alebo modlitebnej podpore. O deti sa starali väčšinou 1 – 2 sestry, niekedy vyškolené diakonky, inokedy dobrovoľníčky.

Každé dieťa malo svoj vlastný životný príbeh. Boli tu prijaté s láskou a záujmom. Zo spomienok Kristíny Royovej *Za svetlom a so svetlom* vyberáme dva z nich.

„Raz prišiel chlapec, veľký asi ako náš 9-ročný Štefko, vychudnutý, biedny, nohu v kolene zohnutú, a prosí, aby sme ho prijali. Je už od šiesteho roka sirotou, a na mestské útraty bol u jednej ženy opatrovaný. Nohu dokaličil mu vlastný otec v opitosti. Chlapec je ináč pekný i rozumný, chodil do školy, má už 12 rokov, ale nikdy nevyrastie už z neho pekný rovný mládenec, chodí o paličke. Prosil nás, aby sme ho prijali, že tetička nechce ho už za tie tri zlate opatrovať.“

„...na našich deťoch vidno, že sa na výslní lásky zohrievajú a otvárajú. Napríklad Mariška sa začala učiť háčkovať, aj pomôže niečo máličko pri kuchyni, aby jej čas prešiel. Mnoho nemôže, pretože ju obe ruky od lámkov bolia. Samko chodí do školy. Keď čítame Slovo Božie, obaja pozorne počúvajú. Modlite sa, prosím, so mnou, aby poznali Pána Ježiša a našli šťastie nebeské, keď zemskeho šťastia pre nich niet.“

Druhá Útulňa bola miestom, kde žili deti v komunite spolu so seniormi. Tí ale potrebovali pokojnejší režim ako malé deti, rovnako aj chorí vo vedľajšej budove Nemocnice. Na čas im prenajal niekoľko miestností Michal Roháček v susedstve, v tzv. Hrubom dome. (Symbolické je, že pravnuke tohto ochotného muža bol pri zakladaní podobnej práce cez Nadáciu Návrat) Ani tento priestor však nevyriešil potreby obidvoch strán. Deťom chýbal „výbeh“ a stále viac ich pribúdalo. V roku 1920 tu

bolo už 30 detí a tak im Hermína Moštenanová, sestra Royových, venovala svoj dom.

Chalúpka (1926 – 1950)

Kristína Royová bola zdatná vo svete fundraisingu a reklamy. Keď vznikla potreba prerobiť priestory uverejnila takéto emotívne pozvanie ku spolupráci v mene detí (Pozdrav zo Starej Turej, 1924): „Milé tetičky, ktoré čítate tento časopis, prosíme Vás, keby ste sa trochu pričinili, a poslali nám peniažky, dala by nám Mamička na konci našej útulnej záhrady postaviť domček. Ach, veľmi by sme boli šťastné, keby sme si tam mohli do sýtosti spievať a pekne sa hrať, keby sme vedeli, že sme doma a že už nikomu nezavadiame. My vieme, tetičky, že nás máte rady, a preto sme sa vám požalovali a voláme k Vám: Pomôžte nám!“

O deti sa staralo niekoľko sestier diakoniek. Nedávali deťom len cukríky, ale vedeli byť aj prísne, podľa potreby. Deti oslovovali vychovávateľky slovom „Tetička“. Samotnej Kristíne Royovej onikali a oslovovali ju „Mamička“. Okrem nich tu bol aj mužský pomocník, obchodník Michal Krúpa, jeden z duchovných pilierov Modrého kríža. Pomáhal s praktickými vecami, pri výchove chlapcov sa im snažil nahrádzať chýbajúceho otca a pravidelne deti brával do svojej rodiny.

V Kristíne Royovej sa spojil praktický duch s Božou láskou a poetickým pohľadom na svet. Svedčí o tom jej vzťah k deťom. „Deti sú kvety, ony patria do záhrady, a ak ich srdiečka majú zostať záhradami, musí byť vókol nich vo dne v noci milá peknosť.“

Nové miesto bolo v záhrade, kde už pred kúpou rástli ovocné stromy a boli pestované kvety a zelenina. Bolo to naozaj poetické miesto, na okraji ktorého preteká potok z javorinských hôr. Dom bol pomerne veľký, ale bolo nutné ho vynoviť, pristaviť tri izby, dať nové dlážky, kachle a elektrické osvetlenie. Chalúпка bola otvorená roku 1926 a elektrinu tam zaviedli v roku 1928. V ďalších rokoch bývalo v tomto detskom domove stále okolo 30 detí. Existoval na tomto mieste vyše dvadsať rokov. Koncom štyridsiatych rokov vnímali pracovníci Modrého kríža potrebu rozšíriť túto službu, a tak vytvorili

plán stavby ďalšieho detského domova. K tomu už však nedošlo z dôvodu nástupu komunizmu. Celá komunita bola rozpustená a deti presunuté do štátnych zariadení.

Samotný dom stál do r. 1965, kedy ho socialistický totalitný režim zbúral. Vyrástla tam materská škola, teda charakter miesta zostal aspoň čiastočne zachovaný. Dnes je jediným pozostatkom po tomto detskom domove kúsok pozemku, ktorý patrí evanjelickému zboru na Starej Turej. Stojí na ňom lavička a keď navštívite naše Múzeum, môžete si na nej posediť a predstaviť si časy dávno minulé. ■

DÔLEŽITEJŠIE AKO ŽATVA

JAROSLAV TOMAŠOVSKÝ,
riaditeľ Wycliffe Slovakia, kazateľ CB v Leviciach

Kmeňoví ľudia v tejto nemenovanej a odľahlej časti Ázie sa živia poľnohospodárstvom. Bohatých ľudí medzi nimi len ťažko nájdete. O to viac si uvedomujú svoju závislosť jeden na druhom. Vzájomná pomoc je pre nich otázkou prežitia. Okrem tejto vzájomnej závislosti sú všetci túto poľnohospodári odkázaní aj na milosť či nemilosť počasia. Keď nastane správny čas, všetko musí ísť nabok, pretože v stávke je úroda a nikto nechce prísť o zaslúžené plody úmornej práce len tak pre nič za nič. Monotónny život týchto obrábačov pôdy pred niekoľkými desiatkami rokov „narušil“ príchod niekoľkých nasledovníkov Ježiša Krista, ktorí sa sem prisťaho-

vali z cudziny. Ich slová miestnym ľuďom postupne začali odhaľovať nádej, ktorá presahovala horizont ich všedných dní a siahala až „za hrob“. Bola to nádej, ktorá nebola závislá od počasia, ani od ich výkonu či spolupráce. Bola to nádej, za ktorú už Nieкто zaplatil raz a navždy. Niektorí z miestnych po tejto nádeji zatúžili, a tak sa čoraz viac pýtali cudzincov, ako by aj oni mohli túto nádej prijať. Zdalo sa, že v tomto kraji sa začína „blýskať na lepšie časy“. Keď túto cudzinci postupne z oblasti odišli, väčšina z tých, ktorí sa o tejto nádeji v Ježiša Krista dozvedeli, neboli natoľko upevnení vo viere, aby dokázali sami (bez spoločenstva a duchovného

usmernenia iných) vytrvať verní tejto nádeji a hovoriť o nej iným okolo. Keďže v tejto oblasti nie sú žiadne cirkevné zbory, zopár miestnych nasledovníkov Krista bolo odkázaných sami na seba. Bolo to, akoby vám niekto povedal o ukrytom poklade, ale nedal vám k nemu mapu. V danej komunite zostalo niekoľko verných Kristových nasledovníkov, ktorí mali veľkú túžbu po duchovnej záchrane svojej komunity. Keď sa dozvedeli o možnosti priniesť túto zvesť nádeje v ich rodnom jazyku svojim krajanom v ich komunite, dvaja z nich sa stali prekladateľmi Božieho Slova. Ako najefektívnejší spôsob, jednak pre osobný duchovný rast a zároveň šírenie preložených častí dobrej správy, sa ukázalo rozprávanie biblických príbehov. Preto tím oslovil Svetlanu, aby začala miestnych ľudí učiť rozprávať biblické príbehy. Podarilo sa im spoločne vyškoliť 2 rozprávačov, ktorí začali v tejto komunite pravidelne prinášať biblické príbehy miestnym ľuďom v ich jazyku. Neskôr sa k nim pridali ešte jeden. Za zhruba 5 – 6 rokov práce sa komunita Kristových nasledovníkov postupne rozrástla. Kristovi nasledovníci sa zvyčajne stretávajú po rodinách, kde vytvárajú tzv. domáce zbory. Ako následnú prácu určenú pre vzdelávanie miestnych nasledovníkov Krista rozbehli pracovníci tímu tzv. Učenicý program. Pre Svetlanu a jej dvoch spolupracovníkov to znamenalo raz za 3 mesiace vycestovať do tejto oblasti, čo vlakom trvá celú noc. Následne vzhupnú do 2-dňového vyučovacieho programu a keď skončia, po pár hodinách ich čaká celonočné cestovanie späť. Kde zobrať motiváciu na takúto vyčerpávajúcu prácu? Jednou z nich je láska AGAPE v kombinácii s duchovným hladom miestnych ľudí. Ako to píše apoštol Ján vo svojom prvom liste: *Ak však má niekto pozemský majetok a vidí svojho brata v núdzi,*

a zatvorí si pred ním srdce, ako v ňom môže byť Božia láska? Deti, nemilujme slovom ani jazykom, ale skutkom, opravdivo (1J 3, 17n) Po dvoch rokoch trvania učenickeho programu miestny tím postupne preberá zodpovednosť za túto službu, a tak prítomnosť Svetlany nie je nevyhnutná na každom stretnutí. Chodí tam len vtedy, keď miestny 5-členný tím potrebuje s niečím pomôcť. O tom, že táto duchovná núdza – duchovný hlad miestnych ľudí je veľký, svedčí aj jedno z posledných stretnutí Učenickeho programu. Stretnutie bolo dlhodobé plánované, ale ukázalo sa, že práve v tom termíne bolo potrebné zožať úrodu pšenice. Zožaté obilie bolo potrebné vymlátiť v mlátačke, ktorú si jednotliví poľnohospodári navzájom posúvali podľa stanoveného harmonogramu, aby si každý vedel tú svoju úrodu v stanovenom čase pripraviť na uskladnenie. Kto by mal uprostred žatvy čas na dva dni si niekde sadnúť a venovať sa učenickemu programu? Okrem toho v noci pred stretnutím túto oblasť postihla silná búrka, ktorá za sebou zanechala škody, a tie bolo treba riešiť. Nič z toho nehralo v prospech účasti na stretnutí. No duchovný hlad týchto ľudí bol väčší ako všetky prekážky, a tak na stretnutie prišli takmer všetci, viac ako 20 účastníkov programu, s výnimkou jedného manželského páru. Svetlana i jej kolegovia boli veľmi povzbudení, keď videli túto túžbu miestnych ľudí po Slove Života. Taktiež to videli ako odpoveď na mnohé modlitby za nich a za toto stretnutie. Jeden z účastníkov počas stretnutia vyjadril túžbu, aby sa tieto slová o nádeji dostali aj k jeho susedom a k bratovi, ktorý je ľudovým liečiteľom. Preto ho pozýva na stretnutie jeho domáceho zboru, aby cez biblické príbehy a štúdium Slova mohol aj on spoznať nádej, ktorá je dôležitejšia ako žatva. ■

IRESENTA UKRYTÁ V OBJATÍ, alebo KDE JE ZAKOPANÝ PES?

ŠTEFAN MARKUŠ,
bývalý veľvyslanec Slovenska
v Budapešti v rokoch
1999 – 2002

Napäté vzťahy medzi národnosťami v Karpatskej kotline sa začali výraznejšie prejavovať už po rozpade rakúsko-uhorskej monarchie. Historici, politológovia a publicisti odvtedy analyzujú vývoj politického a spoločenského myslenia štátu, ktorý pred rozpadom bol „veľký“ a sa stal z objektívnych príčin „malým“. Nazdávam sa, že nedávne zbratanie sa Viktora Orbána s Róbertom Ficom môžeme vnímať s porozumením iba ak ignorujeme rozdielny výklad našich dejín a dlhotrvajúci deficit obojstrannej empatie. Preto kladieme otázku v podtitule. Hľadanie „zakopaného psa“, čo súvisí s nevyriešenými vzťahmi, predpokladá „návraty“ do problémov spoločnej histórie a vnímanie ich (ne)príjemných evolučných etáp. Odhaľovanie príčin historickej averzie doteraz vždy narážalo na nepochopenie metafory o generálovi zdegradovaného na kaprála. Slovákom mimo hraníc dnešného Maďarska sa nedarí vžiť „do kože“ toho kaprála – a nášmu južnému susedovi podobenstvo nedáva zrozumiteľnú odpoveď na otázku, prečo sa generál musel stať kaprálom. Pri hľadaní adekvátnych riešení a výkriku, že „tu je zakopaný pes“, sa doteraz vždy vynoril prehnaný optimizmus. Politická elita na Slovensku, zdá sa, uverila, že problém „zakopaného psa“ v našich vzťahoch je prekonaný. Existujú však stále otvorené a nevyriešené otázky, ktoré pretrvávajú. Chcem poukázať, že naše vzťahy súvisia so spoločnou minulosťou. Autor textu hľadá príčiny vzájomnej averzie na pozadí historických faktov, votkané do našich DNA

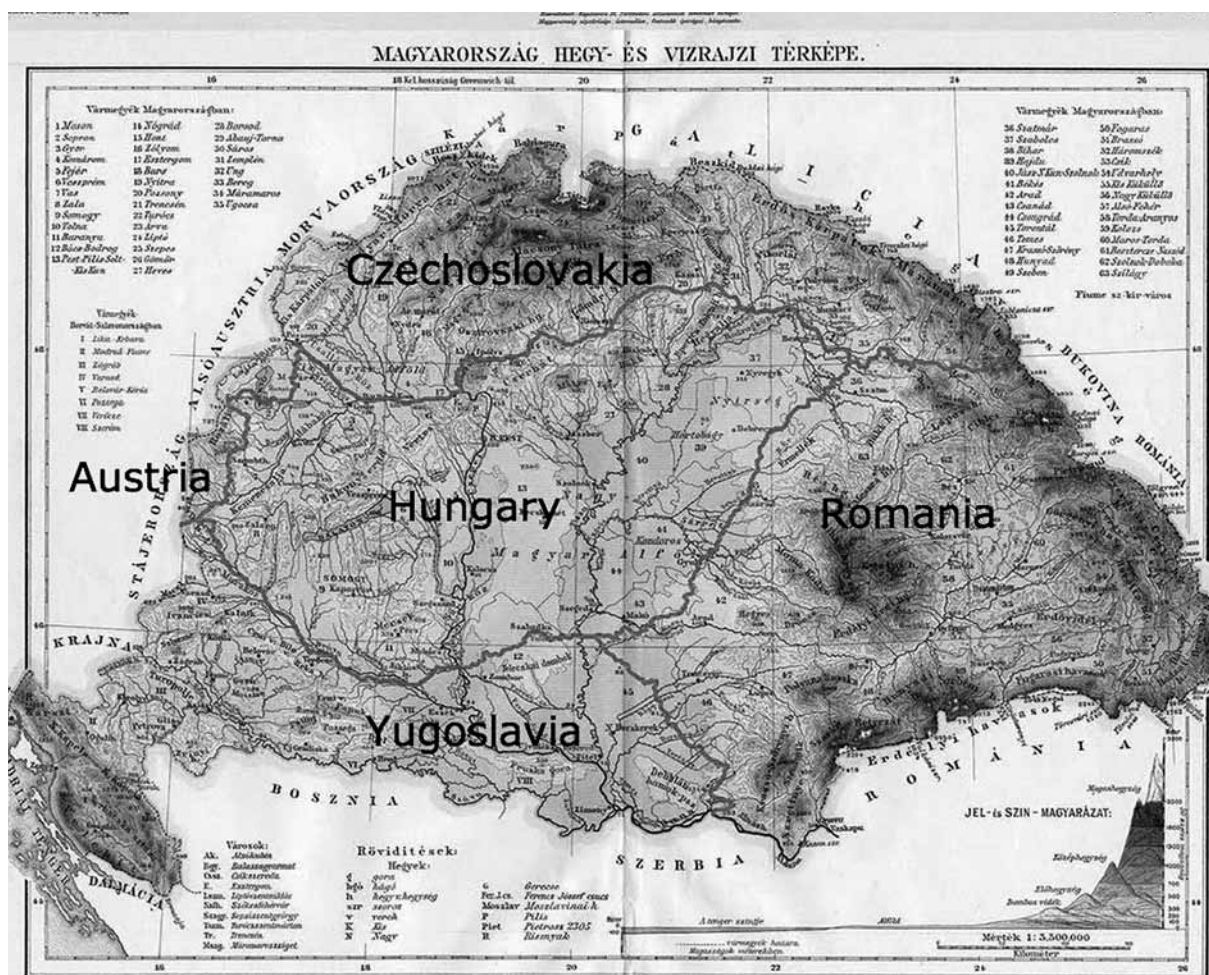
Veľké Uhorsko *versus* malé Maďarsko

Príčina „malosti“ vo svete globalizácie sa niekedy pokladá za nedostatok vôle stať sa „veľkým“. Dejiny Maďarov ukazujú na nezlomnú vôľu zostať „veľkým“, ktorá pretrváva od čias, kedy o globalizácii svet ešte nič nevedel. „Malosť“ pre Maďarov je zložitý mentálny problém. Aj preto, lebo „malosť“ možno diferencovane definovať. Vo vedomí našich južných susedov prevláda názor, že ich „malosť“ zavinili iní. Opakovane tvrdia, že nie z vlastnej vôle sa v minulosti ocitli v nevýhodnej situácii voči svojim susedom. Ich postoje k realite minulosti sa zamrazili. Politické a kultúrne elity národa práve v nanútenej „malosti“ nachádzali vôľu a silu k prežitiu. Spoločenské zmeny v postkomunistickej Európe navyše oživil starý pocit trvalého ohrozenia Maďarov. Téza, že národ v strede Európy je ohrozovaný asimiláciou, je otázkou dňa a burcuje národné povedomie, ktoré bolo komunistickou ideológiou dlho potlačované. Presadzovanie národných záujmov sa stalo únikovou cestou z povojnového geopolitického usporiadania strednej Európy. V zmenených postkomunis-

tických podmienkach preniklo výraznejšie na povrch to, čo o našich susedoch dávno vieme. Že je traumaticky znepokojený pre virtuálnu prítomnosť nepriateľa z okolitých štátov. Navyše demografická situácia je nepriaznivá a v posledných dvoch desaťročiach sa dramaticky zhoršuje. Obava, že úbytok Maďarov sa bude interpretovať ako masové poddanie sa Európskemu trendu starnutia, elity vyhlasujú za ohrozujúce.

Kresťanizácia národov v Karpatskej kotline

Vedomie, že už otec kráľa Štefana I. konvertoval ku kresťanstvu, je životodarná sila, ktorá udržuje sebavedomie a umožňuje vžívať sa do predestinovanej úlohy ovplyvňovať národy strednej Európy. Viera v špecifickom poslaní – minimálne v regióne Karpatskej kotliny – od nepamäti zohrávala rozhodujúcu úlohu a navyše život stepných kočovníkov poznačilo vládnutie Árpádovského rodu. Napriek tomu, že kresťanizácia Maďarov prebiehala z politických dôvodov, Árpádovci boli dynastiou, ktorá dala Európe najviac svätých. Maďari, rečovo

aj kultúrne vzdialení od všetkých svojich susedov, si pritom neprisvojili formy masového náboženského fanatizmu. Skôr naopak, udržiavali vysoký stupeň náboženskej tolerancie. Jediné Ľudovít I. Veľký (1342 – 1382) sa podrobil západným rytierom a uplatnil pápežský edikt o obmedzovaní pravoslávnej a židovskej viery. O to viac prekvapuje fakt, že od určitého historického obdobia takú istú toleranciu si nezachovali voči národnostiam, ktoré spolu tvorili Uhorsko. Pri všetkom kladnom aj zápornom sa vzťahy medzi národmi integrovanými do ríše Uhrov nevyvíjali priaznivo, ba čo viac, dodnes pretrvávajú odlišný výklad ich spoločných dejín. Táto skutočnosť v nijakom prípade neprispieva k dobrému susedstvu.

Politická deštrukcia a schopnosť zmŕtvychvstania

Dejiny k Maďarom neboli milosrdné. Vzdelanci vnímajú paralelu medzi maďarskou a židovskou históriou. Biblický osud vyvoleného národa, udržiavaný zázračnými zásahmi Boha je pre porozumenie reality prežitia Maďarov v Karpatskej kotline vhodnou analógiou a láka si privlastniť prívlastok „vyvolený maďarský národ“. Bitka pri Moháči (1526) a turecká okupácia Budínskeho hradu (1541) zna-

menala koniec nezávislého Uhorského kráľovstva. Monarchia sa roztrhla na tri časti (Habsburská monarchia, turecké Uhorsko a Sedmohradské kniežstvo). Maďarská štátnosť v Karpatskej kotline bola v priebehu 16. – 17. storočia v ruinách. Ako štátny útvar vymizol v tomto období z mapy Európy a je zaujímavé, že napriek tejto teritoriálnej aj duchovnej deštrukcii Maďari svoje historické „katastrofy“ prežili, a časom sa vzbopili. Po deštrukcii nastalo nádejné obrozenie. Reformácia a následný proces protireformácie nasmerovalo Uhorsko definitívne na Západ. Spoločenský vývoj nabral smer v rézii domácich scenárov, maďarskej šľachty. Báseň Ferenc Kőlcsey (1823) sa stala národnou hymnou mnohonárodnostného Uhorska. Slová piesne reflektujú smutnú minulosť. Znie pesimisticky a navodzujú pocity beznádeje. Upozorňuje na stálu prítomnosť nepriateľa (Nyujts feléje védő kart, Ha küzd ellenséggel – Vystri k nemu svoju ochrannú ruku, Keď bojuje s nepriateľom), hovorí o nešťastnom osude vlasti (Balsors akit régen tép – Zlý osud ho dlho kváril), pripomína trest za minulosť aj budúcnosť (Megbűnhödté már e nép; A multat s jövődöt! – Tento národ si už odpykal; Svoju minulosť aj budúcnosť!). Hymna oznamuje, že Maďarom neprestajne niekto hrozí. Kto je ne-

priateľom, či príčinou nepravého osudu, text neodpovedá. Nemaďarské národy žijúce v Uhorsku si nevdojak mohli odvodiť, že príčinou „balsors-u“ (nešťastného osudu) maďarstva sú všetci, ktorí v Karpatskej kotline sa rozhodli nestáť Maďarmi. A tu kdesi ležia kosti zakopaného psa. „Neláska“ k národnostným menšinám, je pachuť ktorú cítiť do dnešných dní.

Optimizmus v revolučných meruôsmych rokoch

Neúspech revolúcie v rokoch 1848 – 1849 nebol pre multietnické Uhorsko najhorším údelom. Nešťastím bolo, že nemaďarské národy Uhorska sa obrátili proti povstalcovi. Politická elita Uhorského kráľovstva zápas o samostatnosť, napriek opozícii, z vnútra ríše nevzdávala. Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní (1867) získali to, čo nedosiahli v roku 1848. Vydobyli si národnú nezávislosť a v rámci dvojmonarchie aj funkčnú samostatnosť. Výsledkom tohto víťazstva bola následná politika nepochopiteľnej násilnej maďarizácie, čím si autochtónne obyvateľstvo vo vnútri ríše vypestovalo animozitu voči vlastným menšinám. Bolo iba otázkou času, kedy sa národnosti – formálne „zintegrovani“ – pokúsia o emancipačné zmeny. Multietnické Uhorské kráľovstvo zostalo naďalej vnútorne rozdeleným štátom.

Relikt traumy Trianonskej mierovej dohody

V priebehu tisícročnej histórii Uhorského kráľovstva sa udialo niekoľko traumatizujúcich udalostí. Víťazstvo tureckého sultána Süleymana nad vojskom Ľudovíta II. Jagelovského v bitke pri Moháči (1526) znamenalo väčšiu katastrofu ako tatársky masaker Bélu IV. pri rieke Slaná (1241). Proti-habsburský odboj Uhorska sa skončil v Aradskej pevnosti popravou uhorských generálov (1849). Nasledovala Trianonská mierová zmluva (1920), ktorá sa považuje za najväčšiu historickú krivdu spáchanú na maďarstve. Od konca 1. svetovej vojny našich južných susedov prenasleduje vízia o opätovnom obnovení Uhorskej štátnosti s pôvodnými 64 župami. Dôsledky straty „veľkosti“ sa v maďarských učebniciach dejepisu označuje za medzinárodný zločin (pred prvou svetovou vojnou Uhorské kráľovstvo sa rozprestieralo na území s rozlohou 283 000 km² a malo 18 200 000 obyvateľov). Je nesporné, že po 4. júni 1920 sa občania Uhorska ocitli v krajine s rozlohou 93 000 km² s 7 600 000 obyvateľmi. Nečudo, že väčšina Maďarov pokladá túto historickú udalosť za zdedimovanie domoviny. Bolesť z okyptenia štátu odvtedy vyvoláva iluzórny pocit krivdy a nespravodlivosti. A trvá už viac ako 100 rokov. Existuje názor, že spokojnosť so status quo (súčasným stavom) by bola prejavom nedostatku odhodlania a vôle národa zmeniť veci do status quo ante (predchádzajúceho stavu). V dôsledku tejto tézy prevláda názor, že

zabudnutím „kauzy Trianonu“ nastupujúca generácia nesmie akceptovať proces zabúdania. Maďari odmietajú riešenia metódou „hrubej čiary“ a bránia sa pred stratou historickej pamäti. Odčinenie minulosti je osudová požiadavka – zakódovaná do mentálnej výbavy. Maďarov nezaujímajú príčiny, ktoré viedli k post-trianonskému usporiadaniu Veľkého Uhorska. Sú odhodlaní riešiť iba dôsledky v zmysle iredentistického sloganu *Mindent vissza!* (Všetko späť!) Je však pozoruhodné, že popri neochote odpovedať na otázku „Prečo sme sa stali malými?“, jestvuje argument o nevyhnutnej a historickej potrebe maďarizácie. Všetko, čo sa dialo v Uhorsku pred Trianonom bolo spravodlivé, čo sa zmenilo po ňom, je nespravodlivé. Pre „nehľadanie“ zmysluplných odpovedí na podobné otázky postačuje Maďarom pseudo-argument formulovaný v tvare protiotázok: Akým právom si umelo vytvorený štát, ako bývalé Československo, ukrojilo z Uhorska 63 000 km² a privlastnilo si viac ako jeden milión Maďarov? Alebo, také Rakúsko, ktoré sa ocitlo spolu s Uhorskom po prvej svetovej vojne v táboře porazených si dovolilo privlastniť územie veľké 4 000 km² s 26 000 Maďarmi? Problém historickej krivdy je traumatizujúci a je spúšťačom sofistikovaného nacionalizmu. V politike je zneužívaná, a to nezávisle od toho, či je pri moci pravicová, liberálna alebo ľavicovo orientovaná garnitúra.

Možné východiská

Skúsenosti zo spolunažívania vyvoláva u susedov moderného Maďarska pesimizmus, vyvierajúci z presvedčenia, že Maďarov z pocitu straty „veľkosti“ nemožno vyliečiť. Vedomie krivdy je zafixované v pamäti. Poučením z historického vývoja Uhorského kráľovstva je skúsenosť, že okolité národy sa musia naučiť s nimi žiť a počítať s realitou tejto nevyliečiteľnej traumy. Postkomunistická stredná Európa si uvedomuje, že to, čo sa stalo, sa neodstane. Občania Maďarska a Maďari za ich hranicami majú jednoducho inú vieru. Jedni veria, že minulosť možno vrátiť, že čakanie na minulosť nie je ilúzia. Skúsme túto špecifickú maďarskú vlastnosť rešpektovať a integrovať ju do mysle, dúfajúc, že tolerovanie odlišného vnímania dejín, aj akceptovanie práva na nostalgické prežívanie zašlej „veľkosti“, môže byť lekárstvom. „Plakať s plačúcimi“ je krédom kresťanov. Ak sa pokladáme za dedičov cyrilo-metodskej tradície, potom treba aspoň urobiť pokus o porozumenie silne vyvinutého pudu sebazáchovy. Možno aplikovaním týchto námetov v praxi časom navodíme vhodné podmienky pre nastolenie želaných a trvalo udržateľných, dobrých susedských vzťahov. A možno porozumieme aj mysleniu Viktora Orbána, ktorý pomocou princípami iliberálnej politiky iba zahmlieva tajomstvo „zakopaného psa“. Nazdávam sa, že ho objavujeme v našej spoločnej histórii. ■

SLUŽIŤ DOBROM

JÚLIUS STUPKA, BJB Vavrišovo

V tomto pozdrave nadviažem na apoštolovu výzvu: *V činení dobrého neochabujme, lebo ak neochabneme, časom svojim budeme žať. A tak teda, dokiaľ máme čas, číňme dobre všetkým, ale najmä domácim viery (Gal 6, 9 – 10).*

Vzájomná služba dobrom v spoločenstve zboru nás oslovuje všetkých. Tých čo sedávajú v predných i v posledných laviciach. Tých, čo nás krásou a duchovnou veľkosťou oslovujú a presahujú, i tých druhých, ktorí našu službu dobrom potrebujú možno ešte viac, ak zaostávajú.

Služiť dobrom všetkým je ťažké, až nedosiahnuteľné. Apoštol Ján nás na to upozorní a dovysvetlí: *Ale ak chodíme vo svetle, máme spoločenstvo medzi sebou a krv Ježiša Jeho Syna, očisťuje nás od každého hriechu (1J 1, 7).* Áno, aj medzi znovuzrodených kresťanov sa prikradne hriech, ktorý ohrozí činenie dobra medzi nami. Maskovaný, nepostrehnuteľný hriech začne kaziť.

Pán Ježiš na duchovný skrat upozorňuje podobnosťou o smietke a brvne v oku. Výzva evanjelia, robiť dobre všetkým stále platí, ale smietka v oku brata otvára v nás sem-tam chaotické myšlienky. Už nedokážeme robiť dobro v čistote srdca a okrem toho nám smietka znemožní rozpoznať brvno v oku vlastnom. Miesto toho, aby sme najprv vytiahli brvno z vlastného oka, a potom rozmýšľali,

ako vybrať smietku z bratovho oka, brata posudzujeme. Neslúžime mu a nečiníme dobro. V tej sekunde často nemôžeme postrehnúť, že hrešíme. Takže výstrahe apoštola Jána sa nevyhneme – *Ak hovoríme, že sme nezhrešili, Jeho robíme luhárom a Jeho slovo neprebýva v nás (1J 1, 10).*

V podobných okamihoch zlyhania neodhadzujeme ostrážitosť. Ak nám brvno vo vlastnom oku zahmlieva duchovnú realitu, preberme sa modlitbou. Ak nás hriešne myšlienky o bratovi zvädzajú a znemožňujú nám v čistote evanjelia robiť dobro, slúžiť dobrom spolubratovi a všetkým okolo, kajajme sa v pokání.

V podobných prípadoch sa vždy vďačne opriem o vyznanie apoštola Pavla: *Modlíme sa Bohu, nie preto, aby sme sa my zdali hodnými, ale aby ste vy činili dobré, a my aby sme boli ako nehodní. Nič nemôžeme proti pravde, ale za pravdu. Lebo my sa tešíme, keď my sme slabí, ale vy ste mocní. Za to sa aj modlíme, aby ste sa totiž zdokonaľovali (2K 13, 7 – 9).* ■

DETI

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ

Pamätám si mladú ženu, ako stojí pri okne s plačúcim dieťaťom na rukách, ktorému práve idú zúbky. Pamätám si ako ho nervózne potriasa a hľadá pri tom nepríčetne cez to veľké okno, za ktorým, zdá sa, prebieha život. Tá žena som ja. Videla som, ako manžel sedí obklopený mladými ľuďmi v našej farskej záhrade, videla som, ako sa hrali, rozprávali, spievali chvály, prežívali spolu prvé lásky, rozchody aj najdôležitejšie rozhodnutia vo vzťahu s Bohom. A ja som sa na to dívala a mala pocit, že som asi na nesprávnom mieste, žeby som veľmi chcela byť tam – za oknom, kde prebieha život... A je mi tak strašne ľúto, že tam nemôžem byť. Akoby som o niečo prichádzala. Akoby som strácala samú seba...

Ubehli roky. Moje deti vyrástli. A ja rozmýšľam, kedy sa to všetko stalo. Kedy sme to stihli. Toľko pohladení, toľko prečesaných neposlušných vláskov, toľko podržaní, alebo zodvihnutí po páde. Toľko zotretých slz a pofúkaných kolienok, prvých skomolených viet, na ktorých sme sa smiali... Kopec odložených obrázkov, v ktorých som videla umeenie, bozkov na dobrú noc a historiek povedaných pri našom veľkom ošúchanom stole, ktorý som len pred pár týždňami premaľovala na modro. Ako veľa Života bolo blízko mňa a ja som sa ho mohla dotýkať. Koľko Božej lásky, ktorú som mohla dýchať, koľko láskavých autentických objatí...

A to všetko sa dialo nie za oknom, ale pred ním, tam, kde som stála neraz vyčerpaná, nepríčetná, s pocitom samoty.

Možno máš práve v tejto chvíli pocit, že nie si na správnom mieste. Možno život neprebíha podľa tvojich predstáv a zdá sa, že o niečo podstatné

prichádzaš. A chce sa ti z celej sily zakričať: „Hej, zastavte! Niekde sa stala chyba, ja mám byť zrejme niekde inde, nie tu, kde práve som!“ Lebo všade okolo seba počuješ, že ide o to, aby si hlavne ty bola šťastná a išla si za svojimi snami. A máš pocit, že si zlyhala voči ľuďom, ktorí sú tam za tým oknom, (na ktorých nemáš čas), ale aj voči tým, ktorí sú okolo teba (a nevládzeš sa im venovať, ako by si chcela.) Chcem ťa povzbudiť: Len výdrž! Práve strácaš život preto, aby si ho našla. To miesto, kde sa práve nachádzaš, je správne. Je to miesto, kde sa odhaľuje to, čo dosiaľ bolo skryté a oddeľuje čisté od nečistého. Je to miesto, z ktorého rastie budúcnosť. Raz budeš čerpať silu z tohto miesta. Okolo teba je veľmi veľa Života, len sa v dôvere chop Božej dlane! On s tebou ráta, lebo vidí potenciál, ktorý do teba vložil! No bez bolesti to nejde. Nedaj sa oklamať, moja milá, nie je nič lepšie a užitočnejšie, ako byť tu a teraz plne prítomná pre tento okamih. Pre ľudí, ktorí sú okolo teba, pre Neho samého, tak ako On je tu a teraz plne prítomný pre teba. On je tu plne prítomný – tu kde si!

Neboj sa, zvládneš to!

Raz budeš tou ženou, ktorá si spomína, ako stála pri okne s plačúcim dieťaťom na rukách a budeš za všetko všetičko nesmierne vďačná!

Lebo kto by si chcel zachrániť život, stratí ho; ale kto by stratil život pre mňa, nájde ho (Mt 16, 25). Takto vraví Hospodin, tvoj Vykupiteľ, Svätý Izraela: Ja, Hospodin, som tvoj Boh, ktorý ťa učil byť užitočným, viedol ťa cestou, ktorou máš ísť (Iz 48, 17). ■

Z ROKOVANIA RCB

MÁJ 2025

Rada začala stretnutie biblickým zamyslením, ktoré pripravil Martin Kačur, a ďalej zdieľaním a modlitbami.

Rada odsúhlasila:

znenie textu predčasného ukončenia Dohody o súbežnej službe kazateľa Filipa Pangráca v Zbore v Bardejove a v Zbore vo Vranove nad Topľou v súvislosti s jeho zvolením za správcu Zboru v Košiciach;

Rada prerokovala a schválila:

vizitačné správy z vizitácie zborov Bratislava-Cukrová a Žilina-Za kosotlom;

že delegátom za Cirkev bratskú na Valnom zhromaždení Slovenskej biblickej spoločnosti bude Juraj Institoris;

Rada viedla rozhovor:

s kazateľom Slavom Polohom, ktorý informoval o jeho súčasnej službe v rámci MPK na ranči v Kráľovej Lehote a v rámci Spoločenstva Liptov;

s tajomníkom pre mládež Slavomírom Krupom o aktuálnom dianí v Únii detí a mládeže a o vízií jeho ďalšej služby;

s Marekom Tomašovičom o aktuálnej situácii v Zbore v Trnave v súvislosti so zmenou z misijného na riadny zbor, a o možnostiach ďalšieho postupu pri kreovaní staršovstva zboru;

Najbližšie stretnutie Rady sa bude konať 2. – 3. júna 2025 v Hustopečoch (ČR). Pôjde o spoločné stretnutie s českou Radou CB.

JÚN 2025

Porada Rady Cirkvi bratskej sa konala 2. – 3. 6. 2025 v Hustopečiach (ČR).

Rada začala spoločným rokovaním s českou Radou CB o príprave Spoločnej konferencie 2025 a o ďalších témach vyplývajúcich z aktuálneho diania v CB v SR a v ČR.

Rada rozhodla:

že výročná Konferencia v roku 2026 sa uskutoční 15. – 16. 5. 2026;

o úprave pracovnoprávneho vzťahu kazateľa Mareka Tomašoviča na jeho žiadosť;

o predĺžení pracovnoprávneho vzťahu s Miroslavou Lacovou (diakonka v Kalinove) do 31. 8. 2026;

Rada prerokovala a schválila vizitačnú správu z vizitácie Zboru v Starej Turej.

Rada vymenovala:

Petra Prištiaka za administrátora zboru vo Vranove nad Topľou od 1. 7. 2025 do 31. 12. 2025;

členov Odboru humanitárnej pomoci na obdobie od 1. 7. 2025 do 30. 6. 2026: Lubomír Lorinc (Prešov) – predseda, Ondrej Lupták (Bratislava-Paradox), Miroslav Klč (Michalovce), Petr Kučera (Bratislava-Cukrová), Juraj Klementovič (Rada CB – administrátor);

nové zloženie staršovstva misijného zboru v Trnave od 1. 7. 2025: Marek Tomašovič (správca zboru), Miro Balala (člen), Štefan Evin (externý člen). Staršovstvo je vymenované dočasne do vizitácie, ktorá sa uskutoční začiatkom roka 2026.

Rada zobrala na vedomie, že novým kazateľom kórejského Zboru v Žiline by sa mal stať brat Jonghwa Lee; ■

Spracované z podkladov RCB

BOJ O „KULTÚRNE“ DEDIČSTVO...?

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

Opozícia má pravdu v jednom: čím hlbšie sa Slovensko ekonomicky a životnou úrovňou ponára ku dnu, tým tvrdšie nás premiér bojuje s veternými mlynmami. Už som kedysi citoval slová K. Marxa: „Keď kapitalizmus nevie riešiť zásadné problémy, rieši problémy zástupné“. A využíva to aj, svojou podstatou marxista, Fico. Keďže súčasná koalícia nedokáže riešiť zásadné hospodárske problémy Slovenska, vyťahuje problémy zástupné. Tento raz súhlasím s progresívcami, že KDH sa nemá pripojiť ku koalícii v hlasovaní o zmenách ústavy. Nech je hodnotový obsah zmien akokoľvek pre nich v poriadku, nemožno pomáhať tlačiť voz, na ktorý tento obsah prihodili, len aby prikryli špinu a hnoj, čo sa vo voze vezie. Je to možné len v prípade, že by sme sa tej špiny chceli zbaviť. A to sa nedeje. Možno ste si všimli, že odkedy sa premiér ujal moci, iba zďaleka sa otiera o vyvedenie štátu z kaše, ktorú navaril počas svojich predchádzajúcich troch vlád. Mám čoraz silnejší pocit, že jeho cieľom nie je riadiť štát, jeho cieľom je pretvoriť štát. V tomto prípade, napríklad pod rúškom zachovania kultúrno-duchovného dedičstva. Na tom pracuje systematicky už dlhšie – až nás dostal do (takmer) otvorenej vojny s Bruselom. Čo zaklincovali spolu so svojím nohsledom Eštokom, keď delegáciu, ktorá prišla prešetrovať rozkrádania na Slovensku pomenovali „delegáciou nájomných vrahov“ (Eštok) a on (Fico) povedal, že ak taká delegácia ešte raz príde, vyhostí ju z republiky. Aj pri tomto si však myslím, že ide len o zastierací manéver –

Spomínam si na jednu švédsku europoslankyňu, ktorá pred 20-mi rokmi, keď sme vstupovali do EÚ, povedala: „Dajme si pozor, aby sme nevnucovali prichádzajúcim našu kultúru a naše hodnoty. Skúsme sa obohatiť tým, čo prinesú oni.“ Tieto slová si vtedy nikto veľmi nevšimol. Dnes, priznávame, isté vnucovanie hodnôt, z ktorých mnohé väčšina z nás nevyznáva, cítime – napríklad problematiku pohlaví (cca 70%, SANEP pre TA3). No neviem, či to je dôvod na budovanie akéhosi obranného múru zmenou ústavy a či je nutné týmto sa zaoberať v čase, keď treba zaratúvať ekonomickú existenciu štátu...

nie na prekrytie neschopnosti riadiť štát, ale na prekrytie cesty k dosiahnutiu „kultúrno-duchovného dedičstva“, ktoré premiér vyznáva. Lebo on sa iba oháňa Cyrilo-metodejským dedičstvom, no ide mu o iné – marxisticko-leninské dedičstvo. Hoci to zatiaľ cítiť len v náznakoch. Zoberme si len jeho útoky na množstvo strán v parlamente a návrh na zvýšenie kvóry na vstup do NR z 5% na 7%. „Nemôže fungovať stabilné politické prostredie v krajine, kde funguje vyše 100 politických strán.“ Alebo: „Vláda zložená z koalície 3 – 4 strán, nemôže byť konkurencieschopná a jednoznačne vládnuť.“ A v Uzbekistane to už povedal obdivne a jasne: „Tu je na čele štátu múdry a vzdelaný človek (predstaviť jednej vládnúcej strany, pozn. autora) a pozrite sa, ako to funguje“. Až to priznal celkom otvorene: „Budeme musieť hovoriť o reforme politického systému, ktorý je založený na slobodných voľbách“. Vzápätí však dodáva, aby nikomu ani nenapadlo, že by sa chcel dotknúť demokracie... Možno predbieham udalosti, ale možno na prechodné obdobie by mu stačila vláda Národného frontu, kde by bolo demokraticky zvolených viacej strán, pod vedením jedinej, ktorej patrí vedúca úloha s generálnym tajomníkom na čele. A kto iný, ak nie on – 4-násobný premiér, by si túto funkciu zaslúžil. Veď aj vláda jednej strany je súčasť nášho kultúrneho dedičstva – či konkurencieschopného sa ukázalo po 40 rokoch takéhoto vládnutia. Švédska europoslankyňa asi nemala na mysli obohacovanie Európy takýmito hodnotami... ■

KRÍŽOVKA

„Odvážni dneška, pripravujú normálne skutky...” Helder Camara

Autor: Peter Kailing	Rúbu	Iba	Egyptská bohyňa vojny	Polynéz. opojný nápoj	POMÔCKY Atta, PPP, Tlo, Alonž, Anat, Sém	Písmeno gréckej abecedy	Upleť	Povraz so slučkou	Morský vták
Nápor					Jedna z číslíc TAJNIČKA				
Nepo- menúval					•				
Vyčerpa- nosť					•	Skr. island- skej koruny Odporov. spojka			
	Typ projektu na dialnice	Utajujú Záhrada zvierat			•		Skr. obch. akadémie Citoslavce (vyhráž.)		
Poznávací značka (skr.)			Noeho syn	Povala (hovor.) Temnota	•			Ruská rieka	Severské zvierat
Všimol si, spozoroval					•				
Veľká lyrická báseň					•	Časť tváre Prívesok na zmenke			
	Škrabka na pluh	Včielka... (rozprávka.) Druh revolvera			•		Chem. zn. Arzénu Dom. meno Anny		
Veľmi dobre (skr. z cudz.)			Znoj	Kráčala	•			Jemne vlň	Časť divadel. hry
Roztápaj				Pri konci Zn. kilo- ampéra	•				
Mláďa kengury									
Druh tropického mravca					Vtip				

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 5/2025

Nepotrebuje ani tak pomoc priateľov ako istotu ICH POMOCI.

adresy: svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHR do 5. 8. 2025. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 8-9/2025.

Stranu pripravil Peter Kailing

VEDELEPOCIBR 2025

Pre deti od 6 do 12 rokov

CIEL' (NE)ZNÁMY

KEDY — 27. JÚL - 3. AUGUST 2025

KDE — HOTEL MÝTO, MÝTO POD ĎUMBIEROM

REGISTRÁCIA NA WWW.UNIADML.SK

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, písané na adresu redakcie.